

שער האגדות והמעשיות

סימן א'

מעשה יוסף דילה ריינא

מעשה גדול ונורא מן יוסף דילא ריינא שהיה אדם גדול וחכם ובקי בחכמת הקבלה המעשית והיה יושב בארץ הגליל היא צפת תוכב"א. ויהי היום ויתן אל לבו להעביר ממשלת זרון מן הארץ ולהביא הגאולה. והיו לו חמשה תלמידים אשר היו עמו יומם ולילה לכל בקשתו ורצונו וגם היו בקיאים בחכמת הקבלה כמו שלמדו ממנו. ויאמר להם: בני, הנה נתתי אל לבי לדרוש ולתור בחכמה אשר נתן לי אלהים, כי אין טוב לבלות ימינו בלתי תועלת. ולא לחנם חנני אלהים בזאת החכמה, רק לעשות נחת רוח ליוצרינו להעביר הטומאה והגלולים מן הארץ ולהביא משיח צדקנו ויפרקנו מצרינו. ויענו חמשת תלמידיו יחדיו פה אחד ויאמרו אדוננו, מורינו ורבינו, הננו מוכנים לכל אשר תצונו וכל אשר תחפוץ נעשה, כי ה' אלהיך עמך, ואנחנו עבדיך ותלמידיך נעשה ככל אונת נפשך. ויאמר להם א"כ הטהרו והחליפו שמלותיכם ותהיו נכונים לשלשת ימים אל תגשו אל אשה והכינו לכם צידה. כי ביום השלישי נצא השדה ולא נשוב אל בתינו, רק עד ננחיל את בני ישראל, איש נחלתו בארץ הקדושה בעזרת נורא עלילה, ואשר לו הכח והגבורה והנותן ליעף כח, בימינו ה' נאדרי בכח."

ויהי כשמוע התלמידים את דברי רבם, קמו בזריזות ובחוזק גדול ולבשו בגדים נקיים ויטהרו ויחליפו שמלותם ויקחו בידם צידה ומזון, פת נקייה אשר עשו בטהרה, ולא נגעה בהם אשה. ויבואו אליו ביום השלישי, וימצאוהו והנה גם הוא נצב לבדו בבית מדרשו, בקדושה ובטהרה גדולה, ובפרישות גדולה מתבודד, וראשו בין ברכיו. ויהי כבואם הרים ראשו ויאמר אליהם: בואו בני ברוכי ה', ויהי נועם ה' אלהינו עלינו. יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידינו ויסכים עמנו הקב"ה ויעזרנו על דבר כבוד שמו. ויענו ויאמרו אמן כ"ר, וחפץ ה' בידך יצלח.

אחר הדברים האלה לקח רבי יוסף הנז"ל כל מיני מרקחת וקסת סופר במתניו, ויאמר אליהם קומו ונצא. ויקומו ויצאו ויבואו אל מירון ויבואו על קבר רשב"י

זיע"א וישתטחו על קברו. וילינו שם בלילה ההיא, וכל הלילה לא ישנו רק שנת עראי. ויהי לעת בוקר קודם עלות השחר, נתנמנם רבי יוסף, ויבוא אליו הרשב"י ובנו בחלום ויאמר לו: למה תכניס ראשך כמשא כבד ממך, אשר לא יעלה בידך? כוונתך רצויה אם יעלה בידך, על כן הזהר, והשמר מאד על נפשך. ויעזרנו על דבר כבוד שמו המחולל בגויים, ויאמרו לו: ה' אלהיך ירצך;

ויהי בבקר הלכו לעיר טבריא. וילכו לשדה ויבואו ביער אשר שם אילנות הרבה וישבו שם כל היום ההוא ולא פסקו מגירסא ומתענית ולא היו מסתכלים ולא רואים שם שום אדם ולא בהמה, רק עופות השמים. והיו עוסקים בצירוף שמות הקודש וביחודים הנועדים להם בקדושה ובמורא גדול, והיו הולכים בכל בוקר לטבול בים טבריא 26 טבילות ברציפות, כנגד שם הוי"ה ב"ה. והיו מכוונים על כל טבילה וטבילה לצירוף היחוד הנודע להם. כמשפט הזה עשו ג' ימים רצופים וג' לילות בתענית, לילה ויום. ובלילה לא היו אוכלים שום בעל חי, לא בשר ולא דגים, לא יין ולא שכר. ויהי לעת ערב, בעלות המנחה ויקם רבי יוסף ותלמידיו ויתפללו מנחה בקול ערב ובכוונה גדולה, ועינים סגורות. וכשהגיעו ל"שמע קולנו" אמרו: "עננו", ובמקום שהיו מזכירים שם הוי"ה ב"ה בכנויו אדנות, והיום הם מזכירים את השם ככתבו בנקודות הידועות ויחודים הצריכים. והפציר הרבה בתפילה ארוכה ובהשבעות לכל מלאכי עליון הנודעים אצלנו עד שבסוף אמר שם הוי"ה ב"ה בצירוף שם מ"ב עננו בעת ובעונה הזאת, ובכלל השם הגדול הזה השביע לאלהיו הנביא ז"ל שיבא מיד אליו בהקיץ, לדבר עמו ולהורות אותו את אשר יעשה כדי להביא מחשבתו לפועל. וגמרו תפלתם ונפלו על פניהם בנפילת אפים. ומיד אחרי נפילת אפים, והנה אליהו הנביא ז"ל בא במרוצה. ובפתע פתאום עליהם נגלה, ויאמר אליהם הנה עתה באתי, ומה אעשה לכם, ומהי בקשתכם אשר הפצרתם בתפלה? ויקם רבי יוסף על רגליו, הוא ותלמידיו וישתחו אפים ארצה ויאמרו שלום לאדוננו, אבי אבי רכב ישראל ופרשיו, נביא אמת קדוש ה', מבשר טוב משמיע ישועה, אל נא ירע בעיני אדוני, כי הפצרתך להביאך אלי, כי גלוי וידוע לפני אלהינו, כי לא לכבודי ולעצמי הטרחתי אותך, רק קנא קנאתי לכבוד הקב"ה ושכינתיה, ואתה ראוי לך לקנא קנאת ה' צבאות כי כך אומנותך, ולכן תפול נא תחנתי לפניך, והראנו הדרך אשר נלך בה, שנוכל לכבוש בה הסט"א ולהגביר ולחזק סטרא דקדושה!;

ויען אליהו ז"ל, ויאמר לו דע לך כי הדבר אשר אתה חושב עליו לעשות, כבוד ממך הדבר, ולא יעלה בידך, כי בעוונות, הקליפות וס"מ וסיעתו גברו מאד, ולא תוכל להם. כי צריך תוספת טהרה גדולה ופרישות גדולה ולהיבדל מענייני עולם הזה, ולהוסיף סגופים וטבילות. כי לא תוכל להם בלא זה, אולי יפגעו בך ויזיקוך. אבל דע, כי כוונתך רצויה. אם תוסיף כהנה ותוציא מחשבתך לפועל, אשריך וטוב חלקך, אבל עצתי היא: חדל לך פן יפגעו בך ס"מ וסיעתיה, כי לא תוכל לו. ויען רבי יוסף ויאמר אל נא אדוני, אל תרפה את ידי והחזיקני ואמצני, כי נשבעתי שלא אשוב אל ביתי, עד אוציא לאור להקים שכנתא קדישא מעפרא, ואתה, גם אתה, ברוך ה', תן ידך עימנו והורני כדת מה לעשות! ועלי המצוה לשמור את כל אשר יצוה אדוני את עבדו, ואני מוכן ומזומן למסור נפשי למות לכבוד הקב"ה ושכינתיה, אך יבא דברך ונעשה, כי עליך עינינו.

ויהי כשמוע אליהו ז"ל דבריו, שהוא חירף נפשו למות לכבוד הקב"ה ושכינתיה, אז אמר לו מה אוסיף לדבר אליך עוד? ואם יעלה בידך ותוכל נגד ס"מ וסיעתיה, ותשמור את אשר אנכי מצוך היום, אשריך וטוב לך ומה טוב חלקך ומה נעים גורלך, ועתה זה הדבר אשר תעשה, אתה ותלמידך תשבו בשדה רחוק מן הישוב, כאשר יֵשבת מקודם. ולא ייראה ולא ימצא עמכם מאדם עד בהמה, ותשבו שם כ"ה ימים, לא תאכלו ולא תשתו, רק מלילה ללילה, והמאכל שלכם יהיה לחם ומים בלבד, ולא תאכלו לשבעה רק כפי אשר תדעו בנפשכם, שתוכלו לחיות, ובכל לילה תמעטו מעט באכילה, עד שתרגילו עצמכם באכילה מעט מזער, ותרגילו להריח בשמים בענין שיהיה החומר שלכם זך ונקי, ותוכלו לראות מלאכי עליון אשר תוריד אותם לדבר עמך. וכן בכל יום תעשו כ"א טבילות, כמנין אהי"ה ב"ה. ובסוף כ"א טבילות כנו'. וביום השלישי אחר המנחה, תזכיר שם הגדול היוצא מפסוק: "שרפים עומדים ממעל לו" כאשר אתה יודע בנקודו ומקורו. וכאשר תעשה תהיו מעוטפים בטלית ותפלין ותכסו פניכם ותשביעו באלו השמות הקדושים את סנדלפון המלאך הזה, עם מחנהו, שיבואו אליכם. וכאשר יבואו, התחזקו בריח הטוב להריח, כי יהיה לכם פחד ורעדה וחולשה גדולה, מקול הרעש והאש הגדולה. ומיד תשליכו עצמכם לארץ ותאמרו בקול רם מאד: "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד", ומיד המלאך וסיעתו יאמרו לכם למה עשיתם הדבר הזה? ומיד בדברו אליכם בקול הרעד הגדול

מכח דיבורו, תצא נשמתכם ותשארו בלא כח, ויסתמו דבריכם ולא תוכלו להשיב מרוב הפחד והחולשה, ולכן באותו זמן יהיה לכם לבונה זכה להריח בה, ותבקשו מהמלאך הנז', בבקשה ובתחנונים, שיחזק אתכם ויתן בכם כח, שתוכלו לדבר, והוא יאמר אליכם את אשר תעשו, כי הוא שומר הדרך והנתיב, אשר לא יכנס במקומות הקדושה, ויודע המקומות אשר בו מתחזק ובמה תלוי בהם שתוכל להלחם עמו, וה' אלהיך ירצך. ושלום. ויעל אליהו ז"ל לדרכו.

מיד, רבי יוסף ותלמידיו התאזרו והתחזקו יחד בלב שלם ובלב אחד, והוסיפו קדושה יתירה על קדושתם. ויעשו ככל אשר אמר אליהם אליהו ז"ל, ולא הפילו דבר מכל אשר צוה אותם, והוסיפו בגירסא ביום ובלילה ולא היו מהרהרים בדברי העולם, רק במושכלות ובמעשה המרכבה, עד שכמעט הופשט החומר הטבעי מהם. וכאשר השלימו הימים ההם כמו שצוה אותם אליהו ז"ל, מיד לעת מנחה גדולה קמו רבי יוסף ותלמידיו במורא גדול ובפחד וברעדה ובאימה ונתעטפו בטלית ותפלין וכסו ראשם והתפללו תפלה מנחה בכוונה גדולה ואמרו עננו. ובמקום שם הוי"ה, היו אומרים השם הגדול והנורא ככתבו ונקודו הנודע להם, בניגון ובנעימה. ואמרו התפלה ונפלו על פניהם בנפילת אפים, כשהם מכוסים, וקמו מיד על רגליהם ואמרו וידוי על עוונותיהם, ועל כל בית ישראל ואחר זה זעקו בקול רם בכל כחם: "עננו אלהי המרכבה עננו" ועשו השְׁפָעָה בשם מ"ב וכשם אשר אמר להם אליהו ז"ל היוצא מפסוק שרפים עומדים ממעל לו והשביעו למלאך סנדלפון שיתגלה עתה אליהם, הוא וכל סיעתו הקדושים בכח השמות הקדושים.

ויהי בכלותם לדבר, נפתחו השמים ויבא אליהם פתאום סנדלפון המלאך עם כל מחנהו, והנה רכב אש וסוסי אש מחנה גדול, ואש להבה מלאה כל הארץ רעש גדול, קול גדול ולא יסף. ויחרד רבי יוסף ותלמידיו חרדה גדולה עד מאוד, ורוח לא נשאר בקרבם הוא ותלמידיו. ויפלו על פניהם ארצה, ויפג לבם ורעדה אחזתם, ויתחזקו מריח הלבונה הזכה אשר בידם, ותשב להם רוחם, אך אימה ורעדה וחולשה גדולה נשארה עליהם, עד כי לא יכלו לדבר. והנה, כאשר בא אליהם המלאך הנז' עם מחנהו, ויאמר: אדוני מלאך האלהים הקדוש, מה יוכל עבדך זה לְנַבֵּר לְפָנֶיךָ? והנה נשארתי בלי רוח ונשמה, כמת מרוב פחד ואימה ורעדה גדולה נפלה עלי, כי יראתי

מהאש הגדולה נפלה עלי, כי יראתי מהאש הגדולה הזאת, ואיני יכול לענות לאדוני כי אם בחסדך תחוקני ותאמצני, ותן לי רשות לדבר לפני אדוני;

מיד בשמוע המלאך את דבריו, ויגע בו ויאמר לו קום ודבר דבריך, ראה החזקתיך. ויהי כאשר נגע בו המלאך, קם ונתחזק וישתחו לפניו ארצה, ויסר מנעליו מעל רגליו. אבל תלמידיו עדיין פניהם בארץ, ולא יכלו לקום. ויען רבי יוסף ויאמר: שלום בואך ושלום לך מלאך ה' צבאות, ושלום לכל מחניך הקדושים. בבקשה ממך, חוקני ואמצני ועזרני למלאת רצוני, כי גלוי לפניו יתברך שלא לכבודי ולכבוד בית אבי אני עושה זה, רק לכבוד אלהים חיים מלך מלכי המלכים אשר הוא לבדו הממלכה. ועתה, אתה קדוש וחיילותיך הקדושים הסכימו עמי להילחם בעמלק ושרו, והוריני הדרך אשר אעשה להעביר ממשלת זדון מן הארץ, ואיך ובמה, אוכל להוריד ס"מ ממעונו ולהעלות מחנות וצבאות קדושים, להעריץ רם על רמים כאשר היה בימים קדמונים?

ויען המלאך ויאמר לו: דבר מעשיך טובים ונעימים ומי יתן שמוע אליך, ויהיה אלהים עמך, כי כל חמדת הקדושים, שרפים ואראלים וכל מחנות הקדושים יושבים ומצפים, מתי תהיה נקמת ה' אלהים והקמת שכינתא, אשר בעוה"ר מושפלת עד העפר. אבל דע לך בן אדם, כי כל אשר עשית עד עתה אינו כלום, ואילו היית יודע המקום אשר עלה ס"מ ומחנהו, לא היית נכנס בדבר, כי מי יוכל לו זולתי הקב"ה לבדו ובעצמו? עד עת בא דברו. ואני עתה באתי אליך לכבוד השם הגדול אשר זכרת, אבל אני מה אני יכול לעשות לך? כי איני יכול להשיג לדעת במה כוחו גדול של ס"מ ומחנהו ובמה תלוי ירדתו לעלייתו, זולתי המלאך הגדול כתריא"ל וחיילותיו, ומלאך מ"ט שר הפנים וחיילותיו, כי לולי הם, היה נכנס והיה כח בידו לעשות כליה לשונאיהם של ישראל, ואני אין בי כח לעשות, רק לשמור התיבות הדרושים אשר בעולם העשייה, שמשם עוברים תפלות ישראל. ואני שומר אותם עד אשר אני מוסר אותם לאלו המלאכים, והם היודעים ויוכלו להגיד לך במה תלוי כוחו הגדול של ס"מ. ומי יוכל לעמוד לפני המלאכים הללו האדירים? שלא תוכל לסבול המראה הגדול, והמורא הגדול ואש אוכלת של אלו המלאכים, אשר הם למטה ממחיצתם. ואם נבהלת מפני, איך תוכל לסבול ולעמוד ולהתקיים לפניהם? וכן בענין הפרישות שעשית, צריך שתוסיף כהנה וכהנה. ועתה הלא כה דברי: פרוש

וקבל שכר. אבל האמת, אם היית יכול לעשות הדבר על נכון - שכרך הרבה מאד!
ומי יוכל לעמוד במחיצתך?

ויען רבי יוסף ויאמר: צעיר אנכי וקטן, ויודע אני בעצמי שאיני ראוי לעשות הדבר הזה, כי מי יוכל לבוא לפני המלאכים האדירים הללו. אבל יודע אני כי לבי לב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה, כי לא בזה ולא שקץ ענות עני, ואני אמרתי בדעתי למסור נפשי ורוחי על קדושת הקב"ה ושכינתיה, לשם יחוד שלם עם שכינתיה, וכל אשר צריך אעשה, ואשפוך את נפשי ודמי ובשרי, קרבן לפני הקב"ה ושכינתיה. ולכן, מלאך השרת, קדוש ה', הורני מה אעשה להוריד אכתריא"ל ומ"ט שר הפנים, ומהי הפרישות שצריך להוסיף בקדושה ובטהרה, ובאיזה שם אשביע אותם. כי אמרתי אמותה הפעם אחרי ראותי פני מלאכים קדושים ועליונים, כי בזה יהיה לי חיים נצחיים.

ויוסף ויאמר: שמע נא דברי, ויהי אלהים עמך את הדבר הזה תעשה, וצוך אלהים יכלת עמוד, ויהי רצון מלפניו: להצליח ולהוציא מחשבתך לפועל, זה הדבר אשר תעשה: ככל אשר עשית עד עתה מהתעניות וטבילות וטהרת המחשבה, כן תעשה ארבעים יום ולא יזוזו מחשבותיכם מן המושכלות, אפילו רגע בין ביום בין בלילה, ותגרעו בכל יום דבר מה מהמאכל, עד שתתרגלו באכילה דבר מועט. ותוסיפו בהנאת הריח כי הוא עתה חיות הנשמה, ואחר ארבעים יום תזכיר שם המפורש של שם ה' ע"ב, עם כל כוונותיו ונקודותיו ומקורו הידוע לכם, וכו' תשביעו השני מלאכים האדירים. וקודם ההשבעה תתפללו ותתחננו בבקשה מלפני האל, שיעזור אתכם ויתן לכם כח, לסבול המורא הגדול והאש הגדולה שלא תמותו. ואח"כ תתחננו לאלו המלאכים שיעשו למען שמו, כבוד ה' המפורש. ויבואו אליך ותתחזק, כאשר עשית עתה ושאל מהם כח ועוז לדברך, כי הם המלאכים האדירים והגדולים, והם יודיעו לך דרכי ס"מ, ובמה תוכל להורידו. חזק ונתחזק בעד עמנו ובעד ערי אלהינו, וה' ישמרך מכל רע ישמור את נפשך. וילך מלאך ה' בסערה השמים. ועדיין התלמידים מושלכים ארצה מרוב הפחד והאימה;

ויהי כאשר נסע המלאך הקדוש ומחנהו, ויקומו מעל פניהם, ויאמר להם רבי יוסף:
בני ברוכי ה', חזקו ואמצו! ונעשה בזריזות כל אשר צוני המלאך. ויאמרו: הננו

מוכנים ומזומנים, ואשרינו כי ראינו מדאות אלהים ושמענו קול דבריהם, הגם כי היינו נופלים על פנינו. ועתה, כל אשר תעשה אדוננו ורבינו, נעשה. ויאמר: ברוכים אתם לה'. ויקומו משם, וילכו דרך אחת במדבר, קרוב למירון. וימצאו מערה וישבו בה, ויעשו כל הארבעים יום בקדושה ובטהרה, ככל אשר נצטוו - לא גרעו דבר. עד כי לא היו מרגישים בעצמם, שום דבר מהבלי העולם. ולא ראו כל אותם הימים לא אדם ולא בהמה. ויהי כאשר השלימו הארבעים יום, יצאו אל המדבר מקום אשר עובר שם נחל קישון מלמעלה מצד מקורו, כי שם היו טובלים כל אותם הימים, ויכינו עצמם להתפלל מנחה גדולה. ויעשו עגולה בארץ ויכנסו בתוך המעגל, ויתנו ידם כל אחד לחבירו עד אשר נקשרו ידיהם זה עם זה בעגול, ויצעקו אל ה' אחר נפילת אפים ויזכירו שם המפורש וישביעו למלאך אכתריא"ל ומחנהו ולמלאך מ"ט ומחנהו. ויהי בהזכירם שם הגדול ותגעש ותרעש הארץ, ויהי קולות וברקים ונפתחו השמים וירדו המלאכים עם כל מחנותיהם, ויבקשו לפגוע ברבי יוסף ותלמידיו, לולי שנתפרדו ידיהם ונתחזקו בכוונות ושמות ידועים אצלם במחשבתם, אבל לא בדיבור. כי לא היה להם כח לדבר, ונפלו כולם לארץ. אמנם ידם משולבות זה עם זה, ולא נפרדו. ומיד כשירדו המלאכים הנז' התחילו לדבר בחורי אף גדול: מי הוא זה ואיזה הוא אשר מלאו לבו להשתמש בשרביטו של מלך? ואיך מלאך לבך לדבר הזה? ואתה בשר ודם טפה סרוחה רמה ותולעה ומי אתה שתקרא למלאכים?

ויהי כראות רבי יוסף המראה הגדול הזה, אימתה ופחד גדול נפלו עליו, מקול הרעש הגדול והאש הגדולה, רוכבי אש וסוסי אש, מלאכים שרפים וחייליהם, מלאה כל הארץ ורוח סערה מפרק הרים ומשבר סלעים. ומחורי האף הגדול של המלאכים, היה כאלם ונרדם לארץ הוא ותלמידיו. ולא נשארה בהם הנשמה ולא יכלו לענות כי נבהלו מפניהם. ויוסף המלאך מ"ט ויאמר: הלא תענה טיפה סרוחה מה החרדה הגדולה אשר החרדת אלינו ואוי לך כי לא חששת לכבוד קונך, אז כאשר נגע המלאך ברבי יוסף, פתח פיו ויאמר בשפה רפה וחולשה גדולה ועיניו סתומות ויאמר מה יוכל העבד הגרוע והשפל לדבר לפני מלאכים קדושים וטהורים, אם לא תחזקני? ועתה אדוני, חזקני והרשני לדבר, כי הנני כאבן דומם ופרחה רוחי ונשמתי. ויושט המלאך אכתריא"ל גם הוא את ידו, ויגע בו ויאמר: ראה החזקתיך ודבר דבריך! ואז נתחזק רבי יוסף ויפתח את פיו ויען ויאמר: אל אלהים הוא יודע אם במרד ואם במעל עשיתי כל המעשים האלה. כי אם לכבוד קוב"ה ושכינתיה להקים

אותה מעפרא אשר היא מושפלת בעוונתינו. ועתה אתם מלאכים עילאין קדישין עליכם המצוה הזאת, ולא יקרא תפארתי על הפעולה הזאת. ולכן המלאכים ראוי להיות מקנאים קנאת ה' צבאות, ולכן בבקשה מכם מלאכי השרת, בכח שם המפורש הגדול והקדוש, אשר על שם הקדוש הזה תלויים ועומדים עליונים ותחתונים, תנו כבוד לשמו והורוני במה כחו של ס"מ ומחנהו, ובמה אוכל להוריד אותו? ויענו המלאכים יחדיו הקשית לשאול, כי אם היית יודע עוונותיהם של ישראל, כמה הוא תקיף, וכמה הוא חזק, ואין מי שיכיר אותו בלעדיו. כי אנחנו שומרים נתיבות עליונים, ומחנות ס"מ וסיעתו. והוא חזק מאוד ואין מי שיוכל להורידו, כי בין כוכבים קנו, ושם מושבו, מוקף כשלשה מחיצות מחמת עון ישראל, והוא חזק מאד ולא תוכל לו בלעדי הקב"ה בעצמו, עד עת בוא דברו;

ויוסף רבי יוסף ויאמר: כבר הרפתי נפשי למות על כבוד קובה"י, ואחרי אשר ראיתי מחנות קדושים ותנצל נפשי, בטחתי בחסדי האל שיעזור לי ויעלה בידי ויבואו דבריכם הטהורים כדת מה לעשות. וכל אשר תאמרו אלי אשמור מאד לעשות. ויענו המלאכים, שמע יוסף דבר ה'. עד הנה לא נעלם לפני מי שאמר והיה העולם כי מחשבתך רצויה, אבל עדיין לא הגיעה השעה, וכבר נגזרה גזירה, אם תעירו ואם תעוררו את האהבה עד שתחפץ. ועתה מצד החכמה והמדע מהסודות הנעלמים אשר חננך ה' צור עולמים, ובם אנו מוכרחים לכבוד שמו הגדול המפורש, לומר לך ולהורות לך את הדרך אשר תעשה. אבל דע לך כי לא תוכל לו. ולכן אל תכנס במקום שאינו ראוי לך, ועד הנה תבוא ולא תוסיף, אבל אם תרצה לפצור בדבר על ידי שמו הגדול, אנו נאמר לך מה תעשה. והאמת אם אולי יעלה בידך מה טוב חלקך, ומה נעים גורלך.

ויען רבי יוסף ויאמר: מלאכין עילאין קדישין, דבריכם טובים ונכוחים, אבל חס לבי בקרבי. בראותי שכינת עוזנו מושפלת בין העמים, וקנאתי לציון קנאה גדולה, וה' הטוב בעיניו יעשה. ואם יקטלני, לו איחל ולא אסיר מחשבתי ממני. ואתם מלאכי עליון, חזקוני ואמצוני במיטב הגיון, ויהיה לי לזכרון, ולא אסור ימין ושמאל. ובטחתי בשמו הגדול שלא יהיה לי פוקה ומכשול. אח"כ פתח אכתריאל המלאך, ואמר לו: דע לך, כי מצד אחד שכנגדי, יש לו לס"מ שתי מחיצות חזקות, אחת חומת ברזל מהארץ עד השמים, ואחת מחיצה גדולה של ים אוקיאנוס זה הים גדול

ורחב ידים. וכן ג"כ ענה מלאך מ"ט, כי מצדו ונגדו יש לו לס"מ מחיצה מהר גדול של תשלג, וראשו מגיע השמימה. ועתה שים עיניך ולבך לכל אשר נאמר אליך וחזק ואמץ, כי אתה צריך להעביר ולהשפיל אלו השלשה מחיצות כדי לעלות אל הר שעיר. וזה אשר תעשה בצאתך מזה המקום: שים דרכך ולך דרך הר שעיר, ושם אנו קודמים לפניך בהר שעיר למעלה, וכל אשר תעשה אתה למטה כפי אשר נאמר לך, כן געשה אנחנו למעלה. ודיוקן נשמתך למעלה עמנו, ולכן הזהר והשמר אל תפל דבר מכל אשר נאמר אליך! והיה בבואך דרך הר שעיר, הזהר בקדושה ובטהרה ובמיעוט אכילה, וביחודים כאשר עשיתם עד עתה, כי כבר נשמתכם עלתה במעלה, שכמעט אתם בגדר מלאכים, ונשכח מכם דרכי העולם. ובזה תתמידו ולא תפרד מחשבתכם מן המושכלות אפילו רגע אחד. והנה שם בדרך, יבואו עליכם כת גדולה של כלבים שחורים, והם כתות של ס"מ אשר שלח לבלבל כוונתכם ולא תפחדו ותזכירו עליהם שם של הוי"ה במלוי ההי"ן שהוא שם ב"ן, וכמנין כל"ב. ותכוונו בניקודו וביחודו, ויברחו מפניכם. ומשם תלכו להר ותמצאו, הר גדול של שלג - עד לשמים. ואין דרך לנטות ימין ושמאל. ותזכרו שם היוצא מן פסוק: הבאת עד אוצרות שלג, הנודע לך צרופו וניקודו ויעקר ההר ממקומו. ותזכיר השם של תשלג בצלמון, כאשר אתה יודע בצירופו וניקודו, ויתבטל ההר ממקומו לגמרי. ותלך עם הכוונות הללו כשהם בידך ולא תזוו מחשבתך עד אשר תגיע למחיצה האחרת של ים האוקיאנוס, אשר גליו יעלו עד לשמים, ותזכיר עליו שמות היוצאים מהמזמור "הבו לה' בני אלים" עם הזכרות שלו ככתבם ונקודותם וצירופם ומקורם, ויטייבש ותעבור ביבשה. ואח"כ תלך ותמצא חומה גדולה של ברזל מן הארץ עד לשמים. ותקח בידך סכין ותכתוב עליו שם היוצא מפסוק "חרב לה' מלאה דם ולגדעון" עם נקודו ומקורו. ותחתוך בסכין בתוך הברזל ותעשו פתח-ותכנסו. והזהרו שתחזיקו בפתח, עד אשר תעבור אתה ותלמידיך שלא יסגר, יען כי אחר אשר תעברו אתה ותלמידיך, יחזור הפתח ויסגר. ואח"כ תלכו ותגיעו עד הר שעיר, ובאותו הרגע אנו משליכים לס"מ ממקומו, וכבר הוא בידך ימסר. ואז יהיה בידך מוכן שם המפורש, כתוב וחתום על טס של עופרת וכן יהיה לך טס אחר. ותכתוב עליו חרות שם היוצא מפסוק של זכריה "ויאמר זאת הרשעה וישלך אותה אל תוך האיפה את אבן העופרת אל פיה" (זכריה ה, ח), ותכתוב השם היוצא מפסוק "והיתה לה' המלוכה", ותשליך השם הקדוש על פיו, ואז יכנעו מפניך ס"מ וזוגתו לילית הרשעה. ותחפש אחריהם, כי הם דמות שני כלבים, ויש אחריהם כת של חזירים לאלפים ולרבבות.

והם מצויים בחורבה אחת, תמצא אותם בדמות שני כלבים שחורים זכר ונקבה ותקרב אליהם ולא תפחד מהם, ותשים על הכלב הזכר הטס של שם המפורש ועל הנקבה - הטס השני. ומיד תשים חבל או שלשלת בצוארם והטסים עליהם. והם יבואו עם כל סיעתם ואז חפץ ה' כבר עלה בידך ותביא אותם לדין על הר שעיר אשר עברת, ושם יתקע בשופר גדול, ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו והקב"ה יעביר רוח הטומאה מן הארץ והאלילים כרות יכרתון, והיתה גאולה שלמה. ואם את הדבר הזה תעשה, אשריך ומה טוב חלקך ומה נעים גורלך. אך הזהר אתה ותלמידיך, שלא תפסיקו מהכוונות אפילו רגע ואז יהיה בידך ס"מ זוגתו, ויבכו ויתחננו אליך שתתן להם לבונה או איזה ריח, השמר פן תתן להם מאומה, לא לשתייה ולא לאכילה ולא לריח כלל ועיקר, גם כי יתחנן קולו אל תאמן בו וגו'. והזהר מאד בזה הדבר ועשה כמו שאמרנו לך, והשי"ת יהיה בעורך ושמר רגלך מלכד.

ויהי כאשר גמרו דבריהם ויעלו בסערה השמימה המלאכים הקדושים, ורבי יוסף רואה זה המראה הגדול, והתלמידים עדיין היו נופלים על פניהם ולא יכלו להרים ראש מרוב הפחד;

ויהי כאשר עלו המלאכים, כמו רבי יוסף ותלמידיו בזריזות ועשו האזכרות והכוונות אשר צוו. והשני טסי העופרת והשמות הכתובים בהם בידם והלכו דרך הר שעיר. והנם בדרך, והנה לקראתם כתות כתות של כלבים וחזירים, ויקומו עליהם ויסובו עליהם מכל צד ופנה. ומיד הזכירו שם הקדוש על כת הכלבים - ויברחו מהם ולא נראו עוד. וילכו בשדות מהלך ג' ימים. ויהי לעת ערב ביום השלישי וימצאו חומה גבוהה מן הארץ עד לשמים, ומיד קרא השם הקדוש והנורא ויעקר ההר ממקומו. ובצירוף האחר הנז"ל נתבטל לגמרי, וילינו שם בלילה ההוא. ואחרי כן בבקר השכימו והלכו שני ימים אחרים. וביום השלישי מצאו חומה גבוהה מן הים זה הים גדול ורחב ידים, אשר היה הולך וסוער וגליו הולכים עד לשמים. ומיד הזכירו השמות הנז"ל ויעברו בתוך הים ביבשה. וילכו עד תחום הים אוקיאנוס ויראו חומת הר גדול, וההר ההוא עד לשמים. ויקח רבי יוסף הסכין ויחתוך בתוך ההר ויראו שם פתח. ויחזיקו את הפתח עד אשר עברו כל התלמידים. ואחד מן התלמידים מידי עוברם, נתעצל ונלכדה רגלו, ונסגר הפתח על רגלו, ויצעק: מורי רבי הצילני כי

נלכדה רגלי. מיד הוציא רבי יוסף הסכין, וחתך סביב רגלו ויעבור. והדלת חזר למקומו. ויעלו לראש הר שעיר, וימצאו שם בקעה, והנה שם כמה חורבות. וישמעו קול כלבים צועקים ויבואו לתוך החורבה והנה שם נחבאים שני כלבים גדולים שחורים. וכאשר קרבו אליהם - ויקפצו אליהם לבלוע אותם. והיה ביד רבי יוסף הטסים. ומיד הרגיש כי הם ס"מ הרשע וזוגתו לילית ויתן הטס בצואר הכלב הזכר, והשמאלית בצואר הנקבה. וביד תלמידיו שלשלאות של ברזל וחבלים, ויקשרו אותם והטסים עליהם. ומיד נהפכו מצורת כלבים ונתלבשו בצורת מלאכים, שש כנפים לאחד ומלאי עינים כמו אש בוערת. ויתחננו ויבקשו מן רבי יוסף, לתת להם לחם צר ומים לחץ כדי להתקיים ולעמוד. ויאמרו לו: אדוננו, עתה הנה אנחנו עם כל מחנותינו כפופים ואסורים בידך לעשות בנו כטוב בעיניך, רק תן לנו במה לחיות ואנחנו היינו נזונים מזיו השכינה מאחורי הפרגוד, ועתה למה נמות? תן לנו מזון לחיותינו עד בואנו אל הר שעיר. וימאן רב יוסף לתת להם מאומה, ורבי יוסף ותלמידיו צוחקים ושמחים וטובי לב, ופניהם פני להבים. וס"מ ואשתו ומחנותיהם הולכים ובוכים וצועקים. וישמח רבי יוסף והתחילה דעתו לזוח עליו, ויאמר: מי האמין לשמועתינו? שהיו אומרים שלא נוכל עליהם, הנה הגיע היום אשר ישמחו השמים ותגל הארץ ויאמרו בגוים ה' מלך. ויאמרו ס"מ וזוגתו עם מחנותיהם: ידענו כי יכול תוכל עלינו, ולא יבצר ממך מאומה, ויבכו בכיה גדולה. ויאמר עוד ס"מ לרבי יוסף: אדוני, מה אתה מפחד ממני ומכל מחנותי? הלא אין לנו עוד שום כח וחוזק, והננו כולנו תחת ידך לעשות רצונך, רק תתן לנו דבר מה להחזיק בו רוחנו, כי איך נוכל לעמוד ולתקיים עד בואנו שמה? ויען רבי יוסף ויאמר לא נתן מאומה כאשר צוה;

ויהי בבואם קרוב להר שעיר, לקח רבי יוסף קורט לבונה להריח בה. ויאמר ס"מ אם לא תתן לי מה לאכול, לכל הפחות תן לי מעט מזה הלבונה אשר בידך להריח בה. ויושט רבי יוסף ידו, ויתן לו מעט מהלבונה אשר בידו, ויצא מן ס"מ ניצוץ אש מפיו, וישרוף הלבונה. ועודנה ביד רבי יוסף, ויעל עשנה לאף ס"מ, וינתק כל המוסרות והחבלים והשלשלאות של ברזל, וישלך מעליו טסי עופרת ויתנגד הוא עם חיילותיו. ויפגעו בתלמידים וימותו מהם שנים מיד, מקול התרועעה-אשר הריע ס"מ וחיילותיו. ושנים מהם נפגעו ויצאו מדעתם, ונשאר רבי יוסף לברו הוא ותלמיד אחד והוא עייף ויגע ומשתומם, ולא ידע כי בנפשו נתן לו הלבונה, והקטיר קטורת

לעבודה זרה - באופן שעשה אותו לעבודה זרה. ונתבטלו כוחות הקדושה שבטסי העופרת על ידי ההקטרה. ובעוונות, לא שמר דברי המלאכים. ובאותו רגע היה כל ההר חושך ואפלה, ובת קול יוצאת ואומרת: אוי לך יוסף ואוי לנשמתך, שלא שמרת מה שצווית, ועבדת עבודה זרה והקטרת קטורת לס"מ, והנה הוא רודף אחריך לטרדך מן העולם הזה ועולם הבא! ותלמיד אחד נשאר עם רבי יוסף עייף ויגע וחלש והגיע עד שערי מות. וישב תחת אילן אחד, והלך לו רבי יוסף עם תלמידו האחד - לחזור לדרכם. ונהפכו תואר פניהם לירקון. ושני התלמידים נכנס בהם שד וברחו והלכו להם. ולא נודע באיזה מקום הלכו, עד כי בסוף באו לעיר צפת תובב"א אחר כמה חודשים ומתו בקרוב מרוב הצער שהיו מצערים אותם השדים;

אחרי זה הגיע רבי יוסף לעיר צידון ויצא לתרבות רעה, כיון שראה שלא נעשתה עצתו, ובפרט ששמע בת קול הנז' נתיאש מן עולם הבא, וכרת ברית עם לילית הרשעה ומסר עצמו בידה, ותהי לו לאשה. והיה מטמא עצמו בכל טומאות, עד כי בשמות הקודש אשר היה יודע, היה משתמש בהם להרע, והיה משביע רוחין ושדין בכל לילה להביא לו כל אשר יחפץ, וכה משפטו ימים רבים. עד כי אהב מכל הנשים - אשת מלך יון, והיה מביא אותה כמעט בכל לילה, ובבוקר היה מצווה להחזירה. ויהי היום, ותאמר המלכה למלך כי בכל לילה בחלומי מביאים אותי למקום אחד ונוקק לי איש אחד. ובבקר - אני מוצאת עצמי במטתי, מלוכלכת בשכבת זרע, ולא ידעתי מאין יבא לי זה. מיד המלך הרגיש בדבר, ושלח לקרוא לחרטומים ושם אותם שומרים בבית המלכה עם נשים אחרות. ויצו עליהם להיות זריזים ומוכנים בהשבעות בשמות הטומאה לעכב אותם כשיבואו לקחת המלכה, וכן עשו. וישבו על משמרתם. ובלילה ההיא, באו השדים במצות רבי יוסף. ומיד הרגישו בהם החרטומים והשביעו אותם מה זה ועל מה זה? ויאמרו השדים אנו שלוחי רבי יוסף אשר יושב בצידון. מיד שלח המלך, שר הצבא עם מנחה למלך צידון, שישלח לו מיד רבי יוסף חי להנקם ממנו ולעשות בו יסורים קשים ומרים. ויהי כאשר ראה רבי יוסף כי כלתה אליו הרעה מיד קודם שהגיע שר צבא של מלך יון, הלך והשליך עצמו לים ומת.

ואני התלמיד החמישי, נשארתי לבדי מוטל על ערש דוי כל ימי חיי, ואין רפואה למכתי. וכל אברי מרתתין, ואין לי מנוחה מן השדים. וכתבתי זה המעשה לזכרון. והשי"ת ירחם עלי, ויאמר לצרותי די. כה דברי התלמיד:
יהודה מאיר שהיה במעשה הגדול הזה

ס י מ ו ב ' מעשה בשני אחים

מעשה בשני אחים האחד - היה אוהב לעשות צדקה וחסד והיה עני ביותר, והשני - היה להיפך היה עשיר גדול. ויהי היום, יום הושענה רבה, אמרה לו אשתו של העני קח הבגד שלי של הארגמן, שהודישני אבי ותמכור אותו ובכספו - תקנה לבניך בגדים לחג שמיני עצרת. ויקח הבגד וימכור אותו בזהוב. ויהי הוא הולך בדרך, ופגעו בו גבאי צדקה. אמרו לו אולי אתה יכול לעזור במשהו לנשואי יתום ויתומה? ויתן להם הזהוב. וכשראה שלא נשאר לו מאומה מה להביא לבניו, הלך לבית הכנסת ואסף האתרוגים שנשארו אחרי גמר תפלה וימלא מהם כנפי כסותו. וילך לשפת הנהר וימצא אוניה יוצאת למדינת המלך שהיתה קרובה. ויעלה בה ויבא למדינת המלך. המלך היה חולה בכאב בטן וראה בחלום, שתרופתו רק באתרוגים של מצוה, שהתפללו בהם היהודים. כשהקיץ המלך משנתו, צוה עבדיו ללכת לחפש על אתרוגי יהודים. הם התחילו ללכת לשאול, ויפגעו בהאיש העני הזה, וישאלו אותו מה יש בידך? ויאמר: אין בידי דבר שיאות לכם. אך הם חפשו אותו ומצאו שיש בכיסו אתרוגים. מיד לקחו אותו למלך, ויאכל המלך מן האתרוגים ויתרפא. מיד צוה המלך לתת לו זהובים כמשקל האתרוגים. ויאמר לו המלך: בקש עוד מה אתן לך? ויאמר: נא לצוות עלי שיחזירוני למקומי, ויצאו כל בני עירי לקראתי בתוף ובכנור ובחצוצרות! ויצו המלך לעשות כן. ויצאו כל בני עירו לקראתו וגם אחיו העשיר יצא גם הוא באוניה קטנה. ותתהפך האוניה בים, ויטבע וימות. ולא היה לו לא בן ולא בת, ויבא אחיו העני לעירו בכבוד גדול ויורש ממון אחיו ונוסף לו ממון על ממון.

ויגד לאשתו את כל אשר קרהו, ויוסף לעשות צדקה וחסד, ויהי עשיר גדול כל ימיו. כן יזכנו השי"ת אכ"ר;

סימן ג'

לעולם יסדר אדם ביתו בהכנסת השבת

מעשה ביהודי אחד, שהיתה לו פרה אחת והיתה חורשת כל ימי השבוע. אחרי זמן, מטה ידו של היהודי הזה - וירד מנכסיו ומכר הפרה לפרסי אחד. והיה הפרסי חורש בה כל ששת ימי המעשה. וכשהגיע יום השבת, רצה הפרסי לחרוש בה כרגיל, אבל היא רבצה ולא רצתה לחרוש, וכל מה שהכה אותה לא רצתה לזוז ממקומה. מיד הלך הפרסי אצל היהודי להחזיר לו הפרה שלו בטענה שאינה עובדת כמו שצריך. כיון ששמע היהודי, הבין דבשביל כבוד השבת עשתה כך, כי כן היתה נוהגת אצלו לנוח ביום השבת. מיד הלך היהודי ולחש לה באוזנה ואמר לה פרתי היקרה, כשהיית ברשותי היית נחה בשבת; אבל עכשיו שגרמו עוונותי למכור אותך לגוי, ואת עתה ברשותו, לכן עמדי לחרוש! הגוי לא רצה להחזיק אצלו הפרה בטענה דבכל פעם שלא תרצה לחרוש, צריך ללכת אליו הביתה כדי לעשות לה איזה כשפים. התחיל היהודי לבכות, ויאמר לגוי: שבועה שאיני מכשף, אלא כך וכך לחשתי לה באוזנה ועל כן עמדה. כיון ששמע הגוי הדברים האלה, הרהר תשובה בלבו ואמר: אוי לי ומה פרה זו שאין לה דעת ולא דברים - הכירה את בוראה, ואני - שבראני הקב"ה בדמותו ונתן לי דעת ובינה, לא אכיר את בוראי? מיד הלך ונתגייר והתחיל ללמוד תורה. ונקרא שמו בישראל רבי חנינא בן תורתא, ועד עכשיו אומרים חז"ל הלכות משמו, והיה חלקו עם הצדיקים אשר בגן עדן. לכן יבין האדם, ויתן אל לבו לכבד את השבת. ואמרו חז"ל לעולם יסדר אדם ביתו בהכנסת השבת עם שולחן ערוך ונר דלוק. ובזה כשנכנסים שני מלאכים המלווין לאדם בליל שבת מבית הכנסת לביתו, המלאך הטוב אומר יהי רצון שכן יהיה בשבת הבאה;

סימן ד'

זרוק פתך על פני המים

מעשה באדם אחד, שצוה את בנו בשעת פטירתו ואמר לו: בני כל ימך זרוק פתך על פני המים ולא תאכלנה יחידי, כי ברוב הימים תמצאנו. ונפטר אביו. הבן קיים מצות אביו. והיה דג אחד רגיל לבא בכל יום לקבל הפת שזרוק הבן, עד שגדל מאד

והיה לו כח רב, והיה בולע כל הדגים הבאים לפניו. מיד באו כל הדגים אצל הלוייתן, ואמרו לו: ארוננו, נתגדל דג אחד בינינו, ואין אנחנו יכולים להחיות אתו. מיד שלח אחריו הלוייתן, ויעמוד לפניו. וישאלהו איך גדלת כל כך? השיבו: כך וכך עושה לי אדם אחד כל יום. אמר לו הלוייתן: מחר, כשיביא האדם הזה פת של לזרוק אותה לים, צא ובלע אותו ותביא אותו אלי לראות אם דבריך נכונים! מיד הלך הדג, והביאו לפני הלוייתן. וישאל אותו: תגד לי בני, מפני מה אתה זורק כל יום פת לחם? ויאמר לו: כן צוני אבי, ואני מקיים מצותו. ויאמר לו הלוייתן: פתח פיך, ויפתח פיו וירוק בתוכו שלש פעמים, ומיד נחה עליו רוח חכמה ובינה, וידע והבין קולות הבהמות והעופות וידע שבעים לשון. אחר זה, צוה הלוייתן לדג להקיא ליבשה, וכן היה. הלך והוציאו ליבשה, אך היה עייף - וישכב שם.

ובאו שני עופות ויאמר אחד לחבירו אלך ואנקר את עיניו. השיב לו השני כי תראה אדם ערום לא תגע בו. ויען חבירו ויאמר: כן דברת! הלך ונקר לו רגליו, אך האדם לא זע ממנו. מיד התחיל העוף לנקרו עוד פעם בידיו, והאדם תפסו. כיון שנלכד, באה אמו של העוף ואמרה לבן אדם אם תניח בני, אני מראה לך ממון גדול שגנו שלמה המלך ע"ה ועליו כתר גדול. כיון ששמע האדם כן, הביץ דבריהם ואמר לה תראי אותו לי, ואני משחרר בנך מידי. התחילו ללכת, עד שעמדו ליד המטמון. מיד האדם שחרר העוף ולקח המטמון. אך כאשר הגיע העוף ליד אמו, התחילה להכות את בנה, ואמרה לו: למה לא שאלת אותי אם לנקור האדם או לא? כי אז אמרתי לך תנקרנו בהיותו ערום. ובגללך - הוכרחתי לגלות לו מטמון. ומרוב המכות מת על ידה. מיד הלכה אמו והביאה עשב אחד ושמתו על פיו. ומיד שבה רוחו אליו. במקרה עבר אדם אחר וראה כל זה ואמר: ודאי שהוא מחייה מתים, אקח אותו ואלך לירושלים להחיות המתים בו, ואעשה עצי אלוה ח"ו, כמו יש"ו. כשהתחיל ללכת, מצא ארי מת. אמר: אנסה בו העשב, וכשנגע בו העשב - קם הארי ועמד על רגליו ואכלו. והאדם שמצא המטמון, שב לביתו, ושכר חמורים להביא עליהם הממון לביתו. ולקח חמורים, וטען עליהם כל המטמון. בין החמורים היה חמור אחד רע מעללים. אמר לחביריו: אם תשמעו לי, נעשה איזה קלקול להאדם הזה, שהעמיס עלינו יותר מדאי. אמרו לו חביריו תגיד לנו מה לעשות. אמר להם: כשאנחנו נכנסים לעיר, כשנגיע קרוב לטרקלין של המלך, נפיל עצמנו וממילא יפלו כל השקים של הממון, וודאי שיבואו בני אדם לעזור לו, וכשרואים הממון העצום הזה, מיד

צועקים למלך, והמלך יקח לו כל הממון, כי כן חק המלכות: לקחת כל המציאה שימצא האדם. אך חביריו לא הסכימו לו, בטענה שהם מפחדים מהמכות שיקבלו מן האדם. אמר להם: אני אעשה זאת לבדי! וכן היה: כשהגיעו לתוך העיר קרוב לטרקלין של המלך, החמור הפיל עצמו וכל השקים נפלו. התחילו האנשים לעזור לו. אך הוא שכבר שמע דברי החמורים אמר להם לא צריך לעזור, כי אני מכיר החמור הזה, וטבעו הוא שאינו קם אלא על ידי מכות נמרצות וכן היה. התחיל להכות אותו בלתי רחמנות על כל מקום: בראש ובעינים וברגל, וכיוצא. מיד קם החמור נגד רצונו ונכנס לעיר בשקט. מיד הוריד מעליהם אדונם כל הממון וטמנו.

התחילה אשתו להציק לו מאיפה קבלת כל הממון העצום הזה? אך הוא לא גלה לה כלום. פעם אחת הציקה לו עד שנדר לה שלמחרת יגיד לה. בלילה נכנס לדיר של הסוס שלו ומצא הסוס - עומד על האבוס שלו ובוכה. ויבא התרנגול ויראה הסוס בוכה. אמר לו: מה לך לבכות? ויען הסוס מפני שאדוני נדר להגיד לאשתו מאין בא לו כל הממון. ואשתו אינה שומרת סוד ויודע הדבר למלך ויהרוג אותו ויקח כל הממון. ענה התרנגול והוא מתפלא ויאמר: איך האדם מפחד מאשתו? הלא אני יש לי 20 נשים וכולם מפחדים ממני ולא יזיזו אצבע ממה שאני רוצה ואיך האדם יש לו רק אשה אחת ומפחד ממנה? ואני מוכן להראות לך, איך הם מפחדים ממני. מיד הביא גרגיר שעורים וקרא להם. ומיד באו לפניו והתחילו לאכול. ותכף ומיד גער בהם, וכולם ברחו מלפניו. שמע האיש דברי התרנגול ונכנסו הדברים למוחו. למחר באה אשתו ואמרה לו: תגד לי מאיפה בא אליך הממון הזה? מיד קם וסטר לה על הלחי ואמר לה: לא תתערבי בעניינים שאינם שלך! מיד הרכינה ראשה, ואמרה לו סליחה, איני שואלת ממך כלום.

הראית קורא יקר, מי גרם לו כל העושר והכבוד הזה? לולי יראת ה' אשר בקרבו, ובזכות כיבוד מצות אביו - שערכה רב ונפלא;

סימן ה'

מעשה באדם אחד שחפר חפירה

מעשה באדם אחד, שחפר חפירה על יד בית זקן אחד בערב שבת והטמין בה ממונו מאחר היותו אורח ואינו מכיר האנשים ומפחד על ממונו. הזקן בעל הבית, היה נראה בעיני בני אדם לאיש חשוב וחסיד אך למעשה הוא אינו ירא אלהים. וכשראה מה שעשה היהודי האורח, הלך וגנב כל הממון. וכשחזר האורח אחרי השבת לקחת ממונו, לא מצא כלום ולא ידע מה לעשות. נפל בלבו החשד על בעל הבית הזקן. הנראה לאיש כשר וחסיד והתחכם לעשות עצה טובה. הלך אצלו כאדם המשיח לפי תומו, וישאלהו לאמר: נא להגיד לי דעתך, היותך איש זקן ונכבד, ואני אורח ואינו מכיר אף אחד. יש לי שני ארנקים אחד יש בו 600 זהובים ואחד יש בו 1000. הארנק שבו שש מאות הטמנתי אותו בחפירה, ושל אלף לא ידעתי מה לעשות לו, אם כדאי לטמון אותו עם חבירו או להפקידו ביד אדם נאמן. הזקן הוזה חשב מזמות כי יאמר לו להטמין השני במקום הראשון, כדי לזכות בהם יחד, והוא בינתים ילך ויחזיר הארנק של שש מאות במקומו, כדי שכשימצא שהוא שמור ולא נגעו בו ידים - יוסיף להשים גם השני. וכן יעץ לו וגם החזיר הכסף במקומו. וילך האורח למקום שהטמין בו וימצא ממונו שלם ויאמר ברוך המחזיר אבידה לבעליה. ואתה אנוש, אחריתך רמה ותולעה! למה תתגאה ותפשוט ירך בממון שאינו שלך?

סימן ו'

בר ישראל שהמיר דתו

מעשה פלא שהרמב"ן ז"ל כתב בספרו: כל בר ישראל שהמיר דתו ועבד עבודה זרה בטוח שאותו הבן אינו מזרע ישראל, אלא מזרע האומות או בן תמורה. לא עברו ימים מועטים, ובנו של הרמב"ן ז"ל המיר דתו. וישלח המלך אחרי הרמב"ן ז"ל ויאמר לו: קראתי בטוב טעם הדרוש שלך, והוא דברים נכונים. אבל עכשיו שבנך המיר דתו, בטוח שהוא אינו בנך. הרמב"ן ז"ל הרכין ראשו למלך וסר לביתו סר וזעף, וכשבא לביתו, ישב על הארץ והתחיל לבכות ולסגף עצמו בסיגופים גדולים. והיה מצטער על הדרוש שלו שהדפיס יותר מן הצער על בנו שהמיר דתו. וישב כמה

ימים בלתי אוכל, עד שבא אליו המגיד וסיפר לו שלא יצטער עוד יותר כי פעם אחת היתה אשתו הולכת לבית הטבילה שהיה רחוק. וכשרצתה לחזור לביתה תפסה שר אחד משרי המלך ואנס אותה וממנו נתעברה וזה לך האות, כי אחד מאצבעותיו קטוע שקטעתו אשתך כשהיתה מתאבקת עמו. וישאל הרמב"ן ז"ל את אשתו, ותאמר לו נכון הדבר. מיד שמח הרמב"ן ז"ל ויקם מעל הארץ והלך אצל המלך וסיפר לו כל הענין. מיד שלח המלך אחרי השר ומצאו לבוש בתי ידים כדי שלא יהיה ניכר מומו. ויצו המלך להוציא בתי ידיים, ולא רצה. וכשלחץ עליו המלך, הוציא בתי ידיו. וירא המלך שיש לו אצבע מקוטעת. וישאל אותו המלך: איך קרה דבר כזה, ובלית ברירה הודה ולא בוש שזה נגרם לו פעם אחת כשאנס אשה יהודית. אז אמר לו הרמב"ן ז"ל למלך: תראה כמה גדולים דברי חכמים, הם אמת, ודבריהם אמת. באותה שעה המלך גזר על השר מיתה. ע"כ המעשה. מכאן יש ללמוד כמה האשה צריכה להיות טהורה במעשיה דבאמצעות זה תזכה לבנים כשרים;

ס י מ ן ז '

מעשה נפלא של הרב מהר"ל ז"ל בענין עלילת דם

מעשה נפלא של הרב מהר"ל ז"ל בענין "עלילת דם". וזה המעשה קרה בשנת חמשת אלפים ושמ"ה ליצירה בעיר פראג לעומת בית-כנסת גדול עמד בית גדול וישן מאד אשר היה נראה כמו היכל מלכי שנות קדם. והיה נקרא בשם "היכל המחומש" וזה בגלל שיש לבית זה חמשה צדדים של כותלים, וכל כותל - נכנס ברחוב אחר, ולפני כל כותל עומדים חמשה עמודים גבוהים ועבים מאבני גזית, ובין העמודים היו חמשה חלונות גדולים ורחבים, ועל הגג עומדים חמשה מגדלים גבוהים, ועליהם פטורי צעצועים ופרצופים מחוקקים אשר מכל זה היה ניכר שהארמון הזה היה מזמן האומות כשהיו עובדים לשמש. והיות שכל דבריו היו מספר חמשה לכן קרו לו "היכל המחומש". לבית הזה לא היה לו בעל בית מיוחד, אלא היה נחשב בין אחוזות ונחלות של המלכות. ובהיות שהממשלה לא רצתה להוציא עליו ממון ולתקנו, לכך היה לאט לאט נחרב ולכך לא היו דדים בו רק אנשים עניים ובעלי מלאכות פשוטים ותחת הבית הזה היו מרתפים גדולים ארוכים כמו מערות, אך דיירי הבית היו מתיראים להכנס לתוכם כי אומרים שיש שמה

שעירים, והשדים קננו למו המרתפים ההם והם מפילים פחד ובהלה על כל הרוצה ליכנס לשם בהשלכת אבנים ורוח סערה. ובגלל זה אפילו הדיירים שם היו רק מועטים וזה גרם לו ליחרב עוד יותר, עד שהיה נראה כחורבה ישנה;

ויקר מקרה כי בליל ערב פסח אחר בדיקת החמץ היה מהר"ל רגיל לקרות הביטול מן הספר וזה בגלל שנתגלה לו מן השמים עתידות על פי גוון האותיות של התפלה כי יש גוונים המורים על החסדים, ויש שמורים על הדינים ויש על רחמים. והאותיות של הסדור מתהפכים לאותו הגוון של המדה השולטת. וכן קרה פעם ביום כפור בשעת אמירת סדר העבודה, שמהר"ל בכה הרבה. וכששאלו אותו במוצאי כפור: על מה בכה ויאמר להם שהסימן של לשון זהורית שהיה בבית המקדש שנהפך ללבן יש לו סימן בגוון האותיות של סדר העבודה בספר שלי וביום זה לא נהפכה ללבן, כי היה קטרוג גדול בשמים על ישראל והיה לי צער גדול מזה ועל ידי הבכיות שלי המתקתי מעט הדין. ולכן גם בזמן קריאת הביטול היה קורא מתוך הספר. ובלילה הזה היה הנר דלוק ביד השמש הזקן רבי אברהם חיים אך פתאום כבה הנר. מיד רמו לשמש להדליק הנר עוד פעם, וינסה השמש להדליק אותו כמה פעמים ומיד נכבה. אז פני מהר"ל מלאו פחד כי הבין תכף שאין זה דבר פשוט וכן גם האנשים שהיו עומדים על ידו נבהלו מאד. והוכרח מהר"ל להפסיק בדיבור ואמר לשמשו ליקח הספר וללכת יחד ליד הנר הדולק בתוך מנורת הכותל. ויעמוד על יד הנר ויקרא בקול רם נוסח הביטול מלה במלה והוא יענה אחריו מלה במלה בעל פה. ויעשה כן השמש וילך כמו מבוהל מחמת פחד המקרה אצל הנר של מנורת הכותל והתחיל לומר "כל חמירא", אבל במקום שהיה צריך לומר "דאיכא ברשותי" היה נראה לו שכתוב בספר "דאיכא בחמשא". ויאמר כן בקול רם. אבל מהר"ל עמד שלא לענות אחריו ויצעק עליו ברמזים שהוא טועה. ויחזור השמש מתחילת נוסח הביטול ויאמר עוד פעם: "כל חמירא דאיכא בחמשא". אז הבין מהר"ל והכה באצבע צרדה כדרכו לעשות באותו רגע שהתוודע לו מאיזה דבר פלאי פלאות. ויצעק בקול ויאמר: אני מבין כי עת צרה היא ליעקב ורוצים שוב לכבות את נר ישראל וגם אני מבין עכשיו פתרון החלום שחלמתי בליל שבת הגדול. מיד רץ מהר"ל בבהלה אצל הנר הדולק, ויקרא כל הביטול כרגיל ואחר זה צוה לכל הנמצאים על ידו שהיו מנכבדי העיר - לחזור כל אחד לביתו. ולא נשאר בבית רק

חתנו הגאון מהר"י כ"ץ זצ"ל והשמש הזקן רבי אברהם חיים, והשמש השני יוסילי גולם;

או סיפר להם מהר"ל החלום שחלם ליל שבת הגדול שראה כי מן היכל המחומש יוצאת אש, ולהבה גדולה מן השריפה הגדולה שהיתה בתוך ההיכל נכנסה לתוך חלונות בית כנסת הגדול בשעה שהיתה בית כנסת מלאה יהודים מתפללים ונתבהלתי מאד מתוך שנתי ואצעק בקול גדול עד שנתעוררתי משנתי בפחד ובהלה גדולה. ועכשיו אני מבין פתרונו כי מן ההיכל המחומש הוכנה איזו עלילה וצרה גדולה על תושבי עיר פראג, וצריך לבער אותה מהר כמו ביעור החמץ ולכך מן השמים הראו להשמש רבי אברהם חיים לומר בתוך הביטול דאיכא בחמשא לרמוז שגם בהיכל המחומש צריך לעשות ביעור וביטול. גם מה שנכבה הנר בזמן קריאת הביטול זה יורה שני דברים שרוצים לכבות נר ישראל וגם הגזירה כוללת גם מהר"ל עצמו שנקרא נר-ישראל כי הוא ניצוץ דוד המלך ע"ה שנקרא נר - ישראל. והתחיל מהר"ל לחקור ולדרוש: איך יכול למצוא בבית הזה איזה דבר גזירה רעה על ישראל. בתחילה שאל על כל התושבים הנמצאים שמה וקרא להם ודבר אתם. אך לא מצא אף אחד שיפול עליו חשד של דבר רע כי כולם היו עניים בעלי מלאכות פשוטים. אך על דבר אחד נרתע מהר"ל ופחד ונרעש מאד בשמעו מהשמש הזקן שזוכר כשהיה קטן סיפרו לו דרדקי דבי רב שבהיכל המחומש הזה בשנים קדמוניות היה מלך אחד שלא התראה לעולם בפני אנשי העיר. וכאשר היה צריך ללכת להתפלל בקלויסטער, הלך מביתו אל קלויסטער הידוק דרך מערה שנבנתה מן המרתף של ההיכל עד המרתף של הקלויסטער הידוק שעכשיו יושב בו הכומר טאדאויס שהוא צורך היהודים. וכששמע מהר"ל הדבר הזה, אמר ודאי שהכומר הזה שהוא שונאו ותמיד בא נגדו, הכין בהמרתף של ההיכל המחומש איזו עלילה רעה דרך המערה. כי ידע מהר"ל שזה הכומר שואף תמיד לכרות שוחה של עלילת דם להנקם גם ממנו היות שמהר"ל השתדל תמיד בכל כחו לשמור את העיר מעלילת דם. וגם ידע מהר"ל שהכומר טאדאויס בוערת חמתו מכבר על דבר הילדה בת רבי מיכל אשר נפרעה מזמתו להמיר את דתה. וזה והכומר היה מכשף גדול. והבין שרק ידי מהר"ל עשתה זאת והילדה נגנבה ולא נשרפה ולכן החליט הכומר להתנקם מן מהר"ל וגם במשרתו (של הכומר עצמו), שהיתה ידו במעל להבריח את הילדה על בצע כסף שקבל:

והנה אמת היה הדבר הזה שהוכנה עלילת הדם. וכך היה המעשה: הכומר היה לו משרת בעל אשה ובנים. בית הכומר עמד בחצר קלויסטער' הירוק. מצד אחד היו החלונות פתוחות לחצר ומצד השני היו פתוחות לגן, שהיה מוקף חומה עם שער ברזל אשר היה נפתח לדרך מחוץ לעיר. וקודם חג הפסח בשני שבועות כשהתחיל חודש האביב והאילנות מלבלבין היו יוצאים המשרת של הכומר עם אשתו אחר הצהרים לעבוד איזה שעות בגן לעדור הקרקע ולנקות האילנות ונותנים להילדים שלהם לשחק בגן, פה ושם. וכמה פעמים היו הילדים יוצאים מהשער הברזל של הגן ובערב כשחוזרים הביתה מתיחל אביהם לקראת אותם כל אחד בשמו. כל זה ידע הכומר ותכנן עצה נבערה איך להתנקם מהמשרת ומן המהר"ל ומיהודי פראג.

פעם, מצא אחד מילדיו הקטנים של המשרת משחק מחוץ לגן. התחיל הכומר למשוך אותו בכמה סוכריות ומיני משחק, ובזה הילד נמשך אחריו עד שהגיעו לבית הכומר. מיד תפסו הכומר והכניסו למרתף ושחטו וקבל דמו בכיס גדול. ואחר כך שם הדם בכמה בקבוקים קטנים, והדביק עליהם פתקאות בשמות נכבדי העיר היהודים וגם בקבוק בשם מהר"ל ועוד שבעה בשם שבעה טובי העיר וגם בשם חתניו ובניו של מהר"ל סידר ועשה. הכל נשא הכומר על כתפו מן מרתפו - למרתף של ההיכל המחומש על גוית הילד הנשחט והניח הכל בארון ישן שעמד בתוך המרתף. כל זה עשה דרך המערה שיש לו להיכל המחומש. ותכנן עצה כדי להתעלל על היהודים בערב פסח ולהתנקש בהם ובזה יוכל להביא מהר"ל למאסר הוא ובניו וחתניו ונכבדי העיר. כל זה עשה הכומר בערב שבת גדול ובגלל זה חלם מהר"ל חלום נורא באותו הלילה וכנז' ;

ויהי בערב, כאשר משרת הכומר עם אשתו נחו מעבודתם בגן בקשו ללכת הביתה והתחילו לאסף ילדיהם ולקרנות להם. בסוף הוברר שחסר להם ילד אחד והתחילו לחפש עד חצות לילה ולא מצאו אותו. בבוקר הלך המשרת עם אשתו אצל הכומר ויגידו לו כל אשר קרה להם. ויאמר להם הכומר כי לפי דעתו בלי ספק שהילד היה רץ לשחק מחוץ לשער הברזל, ויתעה בשדה. אמנם עוד הוסיף הכומר לומר היות שהזמן הזה סמוך לחג הפסח של היהודים והמה אורבים תמיד בכל שנה לשחוט נוצרי ולקחת דמו לערבו בתוך המצות שלהם, לכן מי יודע אולי נפל הילד קרבן ביד היהודים. לכן עצתי להודיע מזה למשטרה ותבקשו מהם לחפש בכל בתי היהודים.

וגם יעץ לאם הילד לומר דביום שנעדר בנה ראתה יהודי עבר דרך השער הברזל של הגן ועל כתפו שק והיה בו משהו מתנועע, כאלו היה מונח בו דבר חי וגם לככות ולהתחנן לפני המשטרה, לעשות כל המאמצים בקודם האפשרי ותבקש שגם הכומר טאדאויס ילך עם השוטרים לעזור להם בחיפוש.

האם האומללה בשמעה דברי הכומר בכתה בכי גדול ותרץ מיד לשר המשטרה ותפול לפני רגליו ותבך ותתחנן לו לעזור לה בזה. והוא הבטיחה לעזור בכל מאמצי כחו, אך צריך לזה הסכמת שר העיר וזה יעשה ביום שבת. וביום ראשון יתחילו בחיפוש בעזרת חיילי צבא וגם בעזרת הכומר. והזהיר אותה שלא להגיד הדבר לאף אחד. אך כתיב לא ינום ולא יישן שומר ישראל, וכאשר נתגלה מהשמים למהר"ל שיש צרה קרובה ושמוטל עליו להטפל בה ולבערה בביעור חמץ והיא הוכנה בהיכל המחומש, לכך לא נח ולא שקט;

ויאמר מהר"ל: הן אמת שיש סכנה ליכנס במרתף של החורבה כי הבית ההוא חורבה יקרא, אך יש לי לתמוך יתדותי על מאמר "חז"ל שלוחי מצוה אינם נוזקין" והגם שאמרו במקום דשכיח היזקא-שאני, אבל זכות הרבים יעמוד לי שלא יאונה לנו כל און. אחר חצות לילה לקח מהר"ל 3 נרות ויתן ביד שמשו רבי חיים נר אחד וביד שמשו יוסילי גולם נר אחד והוא לקח נר אחד. וגם מקלו לקח בידו וילכו שלשתם אל ההיכל המחומש בלאט, לבל יודע מזה לתושבים שמה וגם להעוברים ושבים וילכו הלאה. אך כאשר פתחו הדלת של המרתף נעשה רוח סערה גדולה והמרתף נתמלא אבק והרוח כבה הנרות וגם שמעו נביחת כלבים ונפל עליהם פחד גדול. ויאמר להם מהר"ל אין לפחד, רק התחזקו לעמוד על מקומכם והתחילו לומר שלשה פעמים יושב בסתר עליון. וינח הרוח עם האבק וגם נביחת הכלבים שקטה. אולם כאשר התחילו ללכת הלאה, נפלו עליהם אבנים גדולים ונבהלו מזה אולי יפול עליהם המרתף. ויאמר מהר"ל אל יוסילי גולם, לך אתה לבדך, כי גם השדים לא יקחוך ותחפש היטב בכל החדרים. ואם תמצא איזה דבר, שיש בו חשד של עלילת דם תביא אותו לפני. ומהר"ל ורבי אברהם חיים נסוגו אחור עד הדלת. וילך יוסילי גולם לבדו הלאה עם הנר הדולק ויחפש וימצא ארון קטן מונח בו ילד שחוט מעוטף בטלית מצויצת ועוד סל קטן שהיו מונחים בו בערך שלושים בקבוקים קטנים מלאים דם דבוקים פתקאות בשמות מהר"ל עם חתניו ובניו ונכבדי העיר;

ויהי כאשר הביא יוסילי גולם כל זה לפני מהר"ל, מיד צוה אותו מהר"ל שיקח הילד הנשחט כמות שהוא לישא אותו דרך המערה עד המרתף של הכומר ויראה שם איזה מקום שיש בו היין של הכומר ויטמוץ אותו בין החביות שלא יהיה ניכר מאומה ואחר כך ישוב אצלו להגיד איך לעשות עוד וכן היה. ואחרי חצי שעה חזר הגולם לפני מהר"ל, ויצוהו לחפור חפירה וישם שם כל הבקבוקים בתוך החפירה ויכסהו בעפר לבל יהיה ניכר כלום וכן עשה. ומיד שבו שלשתן הביתה שמחים וטובי לב. ויצוה אותם מהר"ל לבל יגידו מאומה מכל אשר ראו ואשר עשו;

בערב פסח בבקר בשעה שתיים עשרה התראה פתאום שר המשטרה ברחוב היהודים ועמו שוטרים וחיילים וגם הכומר, ומיד התפרצו בכל בתי היהודים לחפש. וחיפשו גם בבית כנסת הגדולה ובבית מהר"ל ובבתי נכבדי העיר ולא מצאו מאומה. וכאשר עברו ליד היכל המחומש אמר הכומר לשר המשטרה צריך לחפש גם בהיכל הזה כי היהודים עושים רציחות רק במקומות מוזנחים כאלו וכן היה. נכנסו וחיפשו בכל המקומות ולא מצאו כלום וחזרו כולם בידיים ריקניות. בזמן החיפוש היהודים נפלה עליהם אימתה ופחד, אך מהר"ל צוה להודיע להם שאין להם ממה לפחד כי הפח נשבר ואנחנו נמלטנו, וצריכים להכין כל צרכי החג בשמחה רבה, כי צור ישראל וגואלו עשה לנו נסים ונפלאות גלויים ונסתרים להצילנו מיד אויבנו ומעלילות בדויים;

הילד הנשחט היה מונח שם במרתף הכומר הנז' במקום נסתר כמה ימים עד שסרת. ויהי כאשר קרב חג של הנוצרים צוה הכומר למשרתו שילך למרתף וינקה אותו ויראה מה חסר מן היינות למען יידע כמה יין צריך לקנות. מיד הלך המשרת למרתף והכלב שלו אחריו ורק נכנס המשרת והתחיל לעבוד, והכלב התחיל לרוץ הנה והנה ולהריח בחוטמו בכל מקום בדרך הכלב, כשהוא מחפש דבר מה, עד שמצא גויית הילד, ומיד התחיל לנבוח בקול חזק. ויבן המשרת שיש משהו במקום ההוא וילך לראות וימצא גויית בנו הנעדר. מיד רץ המשרת לשר המשטרה בבהלה גדולה ויספר לו כל אשר קרהו וחישי מהרה באו השוטרים ונכנסו למרתף ומצאו כי כנים הדברים והתחיל המשרת לצעוק, שאין זה רק מעשה ידיו של הכומר השואף תמיד להתנפל על היהודים ולהתגולל עליהם בעלילת דם. וכן הבינו כולם כי אמת בפי

המשרת ומיד הוזמן הכומר לבית המשפט. בתחילה ניסה להכחיש המעשה שאינו יודע כלום מזה, אך מתוך עינוים וחקירות הוכרח להודות כי ידיו שפכו הדם הזה והצטדק בזה שעשה רק למען הדת הנוצרית ובמשרתו שהבריא נפש יקרה אשר שרד להכניסה תחת הדת הנוצרית וגם נקמה מן מהר"ל אשר ודאי ידו היתה בזה ולכך שחט הבן של המשרת להנקם משניהם. אבל משרתו כיחשו בפניו שהוא שקרן ולא נכון הדבר רק הכומר גנב בת רבי מיכל ויאנסה להמיר דתה ומתוך יסוריה קצה בחייה ותשרוף החדר שיושבת בתוכו. סוף דבר הודה על הכל ואסרו אותו וינתן בפלילים וימת מיתה משונה.

וכמו שעשה השי"ת עמהם נסים ונפלאות כן יעשה עמנו בימים האלו וישלח לנו משיחנו בעגלא ובזמן קריב אכ"ר ;

סימן ח' שכר הצדיקים

(הוצתק מכתב ידי ח"ר אברהם קצין זלה"ה)

כתפוח בעצי היער כן דודי בין הבנים - זה מרע"ה בשעה שאמר לו הקב"ה למשה לך הוציא ישראל ממצרים כי שמעתי את נאקתם וגו' אמר משה מי אנכי כי אלך לפרעה וכי אוציא את בני ישראל? אמר לו הקב"ה אתה השפלת את עצמך ואמרת מי אנכי, חייך שאני מגביהך ומכבדך, שנאמר ושפל רוח יתמוך כבוד ואתן כל ארץ מצרים בידך ואעלה אותך אצל כסא הכבוד ואראה לך כל המלאכים בשמים. ואח"כ צוה הקב"ה למ"ט שר הפנים שיביא מרע"ה בכנורות וכנבלים וכתופים ובמחולות ותשבחות. אמר מ"ט לפני הקב"ה: רבש"ע, משה אינו יכול לעלות ולראות המלאכים, שיש מלאכים של אש והוא בשר ודם. אמר לו: לך והביא אותו ותהפוך את פניו ללפידי אש. בא מ"ט אצל משה רבינו. כשראה משה את מ"ט, נבהל. אמר לו: משה מי אתה? אמר לו: אני חנוך בן ירד ושלחני הקב"ה להעלותך אצל כסא כבודו. אמר לו משה: אנכי בשר ודם ואיני יכול להביט במלאכים. עמד מ"ט והפך את פניו ללפיד אש והיה בגלגלי מרכבה ויש להבת אש וט"ו אלף

מלאכים מימינו וט"ו אלף משמאלו ומשה ומ"ט הולכים ועלו לרקיע ראשון ושבעים חלונות וכל חלון וחלון שם מלאכים עומדים. אמר משה למ"ט מה אלו המלאכים ואלו החלונות? אמר לו מ"ט אלו חלונות חלון של תפלה. חלון של תחנה. חלון של בקשה. חלון של שבע. חלון של רעב. חלון של עניות. חלון של עשירות. חלון של שלום. חלון של הריון. חלון של לידה. חלון של עצירת גשמים. חלון של ריבוי גשמים. חלון של תשובה. חלון של מגפת מלכות. חלון של מריבה. חלון של מגפת אדם וחלון של מגפת בהמות, חלון של חולאים. וראה משה חלונות עד אין חקר ואין מספר;

עלה לרקיע השני שהוא דומה ליום שני בשבוע וראה שם מלאך גובהו שלש מאות פרסה וחמשים רבוא מלאכים עומדים לפניו כולם אש ומים ופניהם כלפי השכינה למעלה ואומרים שירה לפני הקב"ה גדול ה' ומהולל מאד. שאל משה למ"ט: מה אלו? אמר לו אלו המלאכים הממונים על הענן והרוח והגשם והולכים ועושים רצון בוראם וחוזרים ומשבחים לפני הקב"ה. ואמר לו משה: מפני מה עומדים ופניהם למעלה? אמר לו: מיום שנבראו כך הם עומדים ולא זזו ממקומם;

עלה לרקיע שלישי וראה מלאך אחד גובהו (מהלך) ת"ק שנה ויש לו אלף ראש וכל ראש יש לו אלף פיות וכל פה יש לו אלף לשונות וכל לשון יש לו אלף דברות ועמו עומדים שבעים אלף ריבוא מלאכים וכולם מאש ומים ומשבחים לפני הקב"ה ואומרים לה' הארץ ומלואה לה' הגדולה והגבורה. ושאל משה למ"ט מה שמם אלו? אמר לו שמם אראלים והם ממונים על האילנות ופירות ועושים רצון קונם וחוזרים;

עלה לרקיע הרביעי וראה שם ברקיע בית המקדש בנוי ומשוכלל עמודיו מאש אדומה ואבניו מאש ירוקה ואדניו מאש לבנה וקרסיו וקרשיו מאש לבנה ושעריו מאבני אקדח והיכליו מאבני כדכוד וראה שם מלאכים נכנסים ומשבחים לפני הקב"ה ואומרים ברכו ה' מלאכיו וגו'. שאלו משה למ"ט מה המה אלה. אמר לו מ"ט אלו מלאכים הממונים על הארץ ועל השמש ועל הירח ועל הכוכבים ועל המזלות, וכולם אומרים שירה לפני הקב"ה. וראה כוכבים גדולים וכל כוכב מלא כל הארץ שם האחד נוגה ושם השני מאדים אחד למעלה על השמש ואחד על גבי

הירח. שאלו משה למ"ט מפני מה עומדים זה על גבי זה? אמ"ל מ"ט זה עומד על גבי השמש נוגה בקיץ כדי לקרר העולם וזה על הירח מאדים בחורף כדי שיחמם העולם מן הקור של הירח;

עלה לרקיע החמישי וראה שם כתות של מלאכים חצים מאש וחצים משלג למעלה ואש למטה ואינם מכבים זה את זה והקב"ה משים שלום ביניהם עושה שלום במרומו וכולם הם משבחים להקב"ה. שאלו משה מה שם אלו? אמ"ל שםם אישים שנאמר אליכם אישים אקרא;

עלה לרקיע השישי וראה שם מלאך גובהו (מהלך) ת"ק שנה וצורתו כולה ברז ועומדים עמו אלף אלפים ורבי רבבות של מלאכים אין חקר ואין מספר וכולם משבחים להקב"ה. שאל משה למ"ט מה שם אלו? אמ"ל שםם עירין קדישין;

עלה לרקיע השביעי וראה שם מלאך גובהו מהלך ת"ק שנה וכולו אש וראה שם שני מלאכים קשורים בשלשלאות של אש שחור ואדום וכל אחד גובהו ת"ק פרסה. שאל משה למ"ט מה אלו? אמ"ל אלו אף וחימה בראם הקב"ה מששת ימי בראשית לעשות רצונו. אמר משה אנכי מפחד מאלו ואיני יכול לראות פניהם. אמ"ל מ"ט אל תירא ואל תפחד וחבקו ונשקו מ"ט למשה ונטלו בחיקו ואמר לו: משה אהוב ה' לא תירא ולא תפחד. מיד נתקררה דעתו של משה. אח"כ ראה מלאך אחד, משונה פרצופו מכל הפרצופים והוא מכוער וגובהו מהלך ת"ק שנה והוא כולו מלא עינים של אש, וכל מי שרואה נופל מרוב פחדו. ושאלו משה מה שמו אמר לו שמו סמאל והוא לוקח נפשות של בני אדם. ושאלו להיכן הוא הולך עכשיו? אמר לו ליקח נפש של צדיק אחד. אמר משה יהי רצון מלפניך ה' אלהי שלא תמסרני ביד זה המלאך. וראה עומדים מלאכים לפני הקב"ה ויש לכל אחד ואחד שש כנפים בשתים יכסה פניו וגו' ומשבחים לפני הקב"ה וכל כנף אורכו מהלך ת"ק אמה ורוחבו מסוף העולם ועד סופו. שאל משה מה שםם אלו? אמר לו אלו חיות הקודש. (ואמרו חז"ל בשעה שאמר נבוכדנצר הרשע אעלה על במותי עב וגו' השיבתו בת קול רשע בן רשע בן נמרוד הרשע, טיפה סרוחה כמה ימי חיין? קדושי וחסידים עליון ימי שנותיהם שבעים ושמונים שנה ואתה טיפה סרוחה הלא תביט מהארץ לרקיע ת"ק שנה ומן רקיע עד שחקים ת"ק שנה וגו' ועליהם כסא הכבוד כולהו כעין הקרח

הנורא ועליהם יושב ממ"ה הקב"ה רם ונשא, ואתה אומר אעלה על במותי עב? אוי לך רשע בן רשע אך אל שאול וגו' בשבעה מדורי גיהנם נידון אותך לעולם ולעולמי עולמים);

אחר כך ראה מלאך אחד ברקיע הנקרא ערבות יושב ומלמד בשמות שבראם הקב"ה בששת ימי בראשית והניחם בגן עדן העליון ומלמדם שבעים לשונות בישיבה של מעלה וכולם אומרים הלמ"מ דכתיב דינא יתיב וספרין פתיחו ומלאך יופא"ל שר התורה כדאיתא בזוה"ק. אמר רשב"י כד סליק משה לרקיעא, יתיב קודם מלאך אחד ואוליף ליה שלש מאות ושבעים רזין דאורייתא. אמר משה להקב"ה לא איחות עד דיתנון לי מתנון טבין. אמ"ל הקב"ה למשה: משה עבדי, נאמן ביתי, הא אנא יהיב לך אורייתא דילי די בה מתנון טבין דכתיב "כי לקח טוב נתתי לכם תורתי אל תעזובו" וכתוב בה פקודין דעשה ולא תעשה. ולא די אלא דאינון יהון דברין יתהון משמך דכתיב זכרו תורת משה עבדי. ומנא לך דעלה לשבעה רקיעין? דכתיב ומשה עלה אל האלהים וכתיב עלה אלהים בתרועה. ומשה נקרא אלהים דכתיב ראה נתתיך אלהים לפרעה. לכן כתיב כתפוח בעצי היער, שמשה רבן של כל הנביאים ועבד ה' דמי כתפוח בריח ובטעם;

באותה שעה יצאה בת קול מתחת כסא הכבוד ואמרה משה עבדי את מסתפי מן שמשי וכתיב עיר גבורים עלה חכם ויורד עוז מבטחה ואין עוז אלא תורה שנאמר ה' עוז לעמו יתן. ואמר הקב"ה למשה אתה באת וזכית לראות כל כך והעליתי אותך לשבעה רקיעים והראיתי לך כל גנוזי ונתתי לך תורתי. כך תזכה ותראה שני פרדסים שבראתי בעולמי אחד לצדיקים ואחד לרשעים והם גן עדן וגהנם. באותה שעה אמר הקב"ה לגבריאל לך עם משה והראה לו את גיהנם. אמר לו איני יכול לראות את גינהם לתוך האש הבוערת. אמר גבריאל למשה יש אש אוכלת אש ותלך ברגלך ולא תבוא. ובשעה שהלך משה לראות גיהנם, ברח האש ת"ק פרסאות. ואמר לו שר של גיהנם מי אתה? אמר לו אני בן עמרם. אמר לו שר של גיהנם אין זה מקומך. אמר לו משה: באתי לראות גבורות של מקום. אמר הקב"ה לשר של גיהנם: לך והראהו כל הרשעים כיצד הם נידונים בגיהנם. הלך עמו כתלמיד לפני רבו ונכנס עם משה בגיהנם וראה שם בני אדם ומלאכי חבלה מצערים אותם. יש מהרשעים תלויים בעפעפיהם ויש מן עיניהם ויש מאזניהם ויש בידיהם ויש ברגליהם ויש בלשונם והם

צועקים, והנשים תלויים בשעריהן ויש בידיהם וכיוצא ותלויים בשלשלאות של אש. שאל משה לשר של גיהנם: מפני מה אלו תלויים בעיניהם ואלו בלשונם ומצערים אותם הצער והעונש הקשה הזה? אמר לו מפני שהיו מסתכלין בנשים היפות ובממון חבריהם בעין רעה ומעידים עדות שקר על חבריהם. ראה בני אדם תלויין בעלותיהם וקשורים בידיהם ושאל: מפני מה אלו כך? אמר לו מפני שהיו מבטלין דברי תורה ומספרים לשון הרע ודברים בטלים. והנשים תלויין בדדיהן ובשעריהן, מפני שהיו מגלין שעריהם לפני הבחורים (ומניקים ילדיהן לפני האנשים) וחושקין ומתאוין להם ובאים לידי עבירה. אחר כך צעקה גיהנם צעקה גדולה ומרה ואמרה לשר שלה: הב לי רשעים כי רעבתי מאד והיא צועקת תמיד: הב לי לאכול רשעים, אבל הצדיקים אין לה רשות לאכלם;

הלך משה למקום אחר וראה רשעים תלויים ראשיהן למטה ורגליהם למעלה והם צועקים מצער גיהנם ומלאים תולעים שחורים מכף רגלם ועד קודקודם וכל תולע ותולע אורכו ת"ק פרסה וצועקים הרשעים מפניהם ואומרים אוי לנו מעונש גיהנם ועליהם נאמר המחכים למות ואיננו. ושאלו משה מה מעשיהם של אלו? אמר לו אלו היו נשבעים שבועות של שקר ומחללי יום טוב ושבתות ומבזים תלמידי חכמים ומכנים שם רע על חברהם ומענין יתומים ואלמנות ומעידין עדות שקר, לפיכך מסר אותן הקב"ה לתולעים לענותן ולנקום מהם. שאלו משה מה שם המקום הזה? אמר לו: עלוקה שמו, שנאמר לעלוקה שתי בנות הב הב. הלך למקום אחר וראה שם רשעים נופלים על פניהם ושני אלפים עקרבים דבוקים בהם ועוקצים אותם ומענין אותם וצועקים מהם וכל עקרב ועקרב יש לו שבעים פיות וכל פה יש לו שבעים אלף עוקצים וכל עוקץ יש לו שבעים אלף כדי מרה וסם לענה כולם משקים אותם לרשעים ומענין אותם בהם וימוקו עיניהם של הרשעים וצועקים ויי לנו מיום הדין. אמר לו משה מה מעשיהם של אלו? אמר לו אלו היו מאבדים ממונם של ישראל ולוקחים שוחד ומבזים חבריהם ברבים והיו מוסרים ישראל וממונם ביד הגוים והיו כופרים בתורה שבעל פה והיו אומרים לא ברא הקב"ה העולם. לפיכך נמסרו ביד העקרבים הללו. הלך למקום אחר וראה נידונים הרשעים שם מטיבורם ולמעלה ושם אותו מקום טיט היון ומלאכי חבלה מכים בשלשלאות של ברזל ומלקות של אש ומביאים אבנים של אש ומשברים שיניהם מבוקר עד הערב ובלילה הם מאריכין את שיניהם פרסא אחת ובבוקר משברים אותם שנאמר שיני רשעים שברת וצועקים

הרשעים לפני מלאכי חבלה ואין מרחמין עליהם. ושאל משה מה עונם של אלו אמר לו שהיו מאכילין ישראל נבלות וטריפות ומאכלות אסורות ותבשיל של עכו"ם ומלויין לישראל ברבית ונושאים ונותנים במאזנים של מרמה וגונבים ממון מישראל ואוכלין ביום כפור ואוכלים דם שקצים ורמשים ודנים אותם בזה המקום לעולם. וראה שם רשעים נידונים חציים באש וחציים בשלג והם מצערים אותם בצער גדול. אמר לו למשה לך וראה עוד הרשעים הנדונים בגיהנם במקום אחר. אמר לו משה לא אוכל לראות ואמר לו לך ואל תפחד שנאמר גם כי אלך בגיא צלמות לא אירא רע. הלך משה לשם וראה השכינה הולכת לפניו כדי שלא יפחד מן מלאכי חבלה שכל אחד מלא עינים כולו ושלשלאות של אש בידם וכל מלאך ארכו מהלך ת"ק שנה;

הלך וראה ששורפים הרשעים חציים באש וחציים בשלג ותולעים יוצאים מגופם וחוזרים למקומם ועמוד של אש תלוי בצוארם ואין להם מנוחה חוץ משבת ויום טוב ועליהם נאמר ויצאו וראו וגו' ושאלו משה מה עונם של אלו אמר לו בשביל שבאו על אשת איש ועל הזכר ועל הגויה והעובד עבודה זרה וגלוי עריות ושפיכות דמים ומקלל אביו ואמו והאומר אני אלוה כנמרוד ופרעה ונבוכדנצר. לפיכך מסר אותם ביד מלאכי חבלה להנקם מהם. שאל משה מה שם המקום הזה? אמר לו אבדון. ענה משה ואמר יהי רצון מלפניך ה' או"א שתצילני ותציל את כל עמך ישראל מן המקומות הללו שראיתי בגיהנם. אמר לו הקב"ה למשה: משה עבדי! אני בראתי גן עדן וגיהנם. מי שעושה רע יורד לגיהנם ומי שעושה טוב יכנס לגן עדן שנאמר אני ה' חוקר לב בוחן כליות;

אחר כך פתח משה עיניו וראה למלאך גבריאל, השתחוה לו. אמר לו: ראית גיהנם? אמ"ל הן. אמר לו בא ואראך גן עדן ברשותו של הקב"ה. הלך משה ונכנס לגן עדן ועמו באו המלאכים לפניו ואמ"ל עדיין לא הגיע זמנך ליפטר מן העולם. אמר להם באתי לראות גבורותיו של הקב"ה ושכרן של צדיקים בגן עדן הוא והמלאכים העומדים לפניו. עמדו ושבחו למשה ואמרו לו אשריך משה עבד ה' אשריך ילוד אשה שזכית לעלות לשבעה רקיעים אשרי העם שככה לו שככ"ה גימטריא מש"ה. ובעת שנכנס משה לגן עדן ראה מלאך אחד יושב תחת עץ החיים. שאל משה מי הוא זה? אמר לו שר של גן עדן. אמר לו אותו מלאך מי אתה? אמ"ל אני בן

עמרם. אמ"ל וכי הגיע זמנך להפטר מן העולם? אמ"ל לא, רק באתי לראות שכרן של צדיקים בגן עדן. תפסו המלאך והלכו יחד והביט משה וראה שם כסאות קבועים זע"ז וכולם מאבנים טובות ומרגליות ואבני אקדח ונופך ספיר ויהלום וכל רגליהם מזהב ומפז וכל כסא וכסא שבעים מלאכים עומדים אצלו ויש ביניהם כסא גדול. שאלו משה זה הכסא של מי? אמר לו זה לאברהם אע"ה. מיד הלך משה אצל אברהם אע"ה. אמר לו מי אתה? אמר לו בן עמרם, אמר לו וכי הגיע זמנך להפטר מן העולם? אמר לו לא, אבל באתי ברשות הקב"ה לראות שכרן של צדיקים בגן עדן. אמר אברהם הודו לה' כי טוב וגו' בא משה אצל כסא של יצחק אע"ה וכך השיבו כנז' וכן ליעקב. ועוד אמר לשר של גן עדן: כמה ארכו ורחבו של ג"ע? אמר לו מי יכול לשער אותו, אלא הקב"ה שבראו וכל כסא וכסא שהמלאכים שומרים אותו אין זה דומה לזה ויש מין שוהם ובדולח ואבנים טובות ומרגליות ואבני אקדח וכסף וזהב ונחושת. ועוד אמר לו המלאך השר של גן עדן: של מרגליות לתלמידי חכמים העוסקים בתורה יומם ולילה ושל האבנים טובות לחסידים ושל כדכוד לצדיקים ושל זהב לבעלי תשובה ושל כסף לגרי הצדק והגדול לאברהם אע"ה והשני ליצחק וליעקב ויש לצדיקים ולחסידים כל אחד כפי מעלתו. ושאלו: של נחושת למי? השיב לו שהוא למי שבנו צדיק והוא רשע כמו תרח וכדומה לו.

אח"כ הביט משה וראה מעין יוצא מתחת עץ החיים ומתחלק לארבעה חלקים וכא וסובב כל גן עדן ותחת כל כסא יוצאים והולכים ארבע נהרות נחלים אחד של דבש ואחד של שמן ואחד של יין ואחד של אפרסמונא דכיא והולכין תחת רגלי הצדיקים היושבים על הכסאות. ואמרו בזוה"ק סדר קדושים אמר מלכא משיחא לרשב"י זיע"א זכאה חולקך דאורייתא דילך מתפרשא לשית מאה ושבעין רקיעין וכל רקיעא מתפרש לת"ר ושבעים עלמין וכל עלמא מתפרש לת"ר ושבעין נהורין וכל נהוריא מתפרש לת"ר ושבעין טעמי וכל טעמא מתפרש לת"ר ושבעין נהרין דאפרסמונא דכיא וכל הנהרין סובבין בתוכו לגן עדן תחת כל כסא וכסא וכל הצדיקים ברא להם הקב"ה כפי מעלתם וכל מי שזוכה למעלתם רואה ונהנה כמו שהם נהנים מזיו השכינה. וכיון שראה את כל הנחמדות והטובות אלו לישראל ולמי שעושה הטוב והישר שמח שמחה גדולה ואמר מה רב טובך וגו' ויצא והלך משם. יצאה בת קול ואמרה משה עבד ה', כמו שראית שכר הצדיקים הצפון והגנוז להם, כך תזכה ותראה לחיי עוה"ב אתה וכל בית ישראל ובבנין בהמ"ק ובביאת המשיח ולחזות

בנועם ה' ולבקר בהיכלו. יה"ד שנזכה אנחנו וכל עמך בית ישראל בטובה ונחמה
ולתחיית המתים ולחיי העוה"ב אכ"ר;

ס י מ ן ט ' ם

לא תשא את שם ה' אלהיך לשוא

מעשה באחד שהיה רוצה לנסוע לירושלים ת"ו והיה עמו ממון הרבה והיה נוסע
מעיר לעיר כדי שיגיע ירושלימה. ויהיה בבואו לעיר הקרובה לירושלים, שמע שיש
בדרך שודדים ולכך פחד על הממון שיש לו והיה חושב על זה. פעם נכנס לבית
הכנסת ראה זקן אחד מעוטף בציצית ותפלין, ועומד בתפלתו. המתין לו עד שגמר
תפלתו. אמר לו אני רוצה לנסוע לירושלים, ויש לי ממון הרבה ומפחד עליו בפני
סכנת דרכים. רצוני להניחו פקדון אצלך עד שאחזור. ענה לו אתה יכול להפקידו
אצלי, כי אין לי שום הפסד, ומיד מסר לו כל הממון שיש לו ונסע לדרכו. לימים,
אותו הזקן הנפקד עבר לעיר אחרת לעסקיו והעשיר בעל הממון לא ידע מזה.
וכשחזר מירושלים, הלך לאותה העיר ונכנס לבית הכנסת וראה זקן אחד דומה
לאותו הזקן הנפקד ואמר לו תן לי פקדוני. השיבו הזקן לא היו דברים מעולם, ולא
ראיתי אותך מימי. התחיל האיש לצעוק ולבכות וקבל עליו בפני בית דין. אך בית
דין היו מכירים היטב הזקן הזה שהוא אדם כשר וצדיק וירא שמים. ותמהו עליו איך
נחשד בזה, אך מבחינת הלכה חייבו אותו לישבע, והוא לא רצה לישבע בשום אופן
בטענה שאינו נשבע אפי' באמת, ואם ירצה האדם הזה, יכנס לביתו ויקח כל מה
שירצה. וכן היה, נכנס בעל הפקדון לביתו וראה שאפילו מטה לישון עליה אין לו.
חזר לבית דין ואמר איני מתרצה בזה שישבע לי או שאתן חבל בצוארו ואסובב
אותו בשוקים וברחובות, ושליח בין דין ילך עמנו ויקרא לפניו ככה יעשה לאיש
שכופר בפקדון חבירו. הזקן נתרצה בזה וקבל כל הבזיונות וביושים עד שנתקרה
דעתו של המפקיד והלך לו;

המפקיד לא נתנו לכו לחזור לעירו. וישב באותה העיר לראות. אחר כמה ימים בא
אותו הזקן הראשון בעל הפקדון לעירו וחזר להתפלל כדרכו. מיד כשראהו חבירו
אמר לו תן לי פקדוני השיבו בא ברוך ה' עמי לביתי וטול פקדונך. והלך עמו ונתן לו

הפקדון שלו מושלם. אז אותו העשיר אמר מה אעשה לאותו הזקן שחשדתי בו? הלך לבית דין ובקש ממנו שימחול לו. אמר לו ח"ו איני מוחל על בזיוני. אמרו לו בית דין עשה לו כאשר עשה לך, שתבייש אותו ותמחול לו ונתרצו שניהם. והעשיר קבל זה בכרחו שלא בטובתו. באותה שעה אותם בני אדם גם כן אמרו זה לזה נלך ונפייסנו ונעשה יום משתה ושמחה בביתו אולי יתפייס לנו על שחשדנוהו שכפר בפקדון. הלכו וקנו כל מה שצריך לסעודה בשר ודגים ומשקים ושלחו הכל לביתו כדי שאשתו תכין סעודה בשביל כולם. ובזמן שהיתה אשת החסיד מתקנת הדגים, פתחה בטנם ומצאה בתוך אחד מהם צרור של אבנים טובות ומרגליות והגידה לבעלה. בתחילה בעלה חשד אולי רוצים לעשות ממנו צחוק, אך מיד הסביר לו מי שקנה הדגים שאין לו שום ידיעה מזה ורק מה' היתה זאת באמת. וזהו שאומר הכתוב לא תשא את שם סופי תיבות אַמ'ת שאפילו באמת לא ישבע;

ס י מ ן י '

מעשה באשה אחת

מעשה באשה אחת ששהתה עשר שנים עם בעלה, ולא ילדה. הלכו אצל רשב"י זיע"א להתגרש. אמר להם רשב"י כשם שנזדווגתם ע"י מאכל ומשתה, כך אין אתם מתגרשים אלא על ידי אכילה ושתייה. הלכו ועשו משתה ויום טוב לעצמן. הבעל נשתכר יותר מדאי ואמר לאשתו תראי איזה חפץ טוב שיש לי בבית תקחי אותו במתנה ולכי לבית אביך. הניחתו עד שישן ואמרה לעבדים: שאוהו במטה וקחו אותו לבית אבי וכן היה. בחצי הלילה ננער משינתו והפיש שכרותו. אמר לה בתי, היכן אני נתון? אמרה לו: בבית אבי, אמר לה: מה לי בבית אביך? אמרה לו: לא כך אמרת לי בלילה "טלי איזה חפץ טוב בבית ותלכי לבית אביך"? אך אני לא מצאתי איזה חפץ טוב בבית יותר ממך. הלכו וסיפרו המעשה לרשב"י זיע"א. מיד התפלל עליהם שיפקדו ונפקדו ללמדך שהשי"ת פוקד עקרונות.

והלא דברים ק"ו ומה בשר ודם על שאמר לבשר ודם שכמותו אין לי חפץ טוב יותר ממך נפקדו, ישראל המחכים ומצפים לישועתו של הקב"ה בכל יום ויום ואומרים אין לנו דבר טוב יותר מהקב"ה על אחת כמה וכמה שיגאלם בב"א?;

סימן י"א ויהי בימי המלך סראגוסנוס

ויהי בימי המלך סראגוסנוס היה מלך אדיר וחזק והיו תחת ממשלתו כחמש מאות אלפים יהודים כולם חכמים ונבונים ראשי אלפי ישראל המה לבד מבחוריהם ונעריהם ונשותיהם ובניהם וטפם שתיים עשרה קהלות קדושות בנויות באבני גזית ועמודי שיש כלולות ביופי ממולאים בתרשיש. וכה מנהג היהודים האלה בעבור המלך דרך שוק היהודים היו מוציאים ג' ספרי תורה מכל קהלה, שעולים בסך הכל יחד 36 ספרים מעוטפים בבגדי רקמה ובתיקי כסף וזהב ורמונים ותפוחי כסף וזהב במשכיות כסף בראשי הספרים ומברכים למלך בקול גדול ורם וכל העם עונים אחריהם אמן. ויהי היום נקהלו שנים עשר חכמי הקהלות וארבעה ועשרים דיינים והחליטו שלא להוציא עוד תורת אלהים חיים ומלך עולם לפני עובדי עבודה זרה ומכאן והלאה יוציאו רק נרתיקי הספרים ריקים מעוטפים כרגיל ולא חששו שמא יתגלה הענין, משום ששלושת הספרים לא תופס אותם רק חכם הקהל ושני דייניו וכך היה. והמשיכו בזה עד שנת שתיים עשרה ממלך סראגוסנוס;

בימים ההם נשתמד אחד רע ובליעל איש ריב ומדון שמו חיים אלשאמי יש"ר ויהי איש נכבד בבית המלך, כי מהיותו יהודי היה משרת המלך, וכשנשתמד גידלו המלך וישם כסאו בין השרים אשר אתו בהיכל המלך ויקרא שמו מרקוס. ויהי היום ויצא המלך וכל העם אשר אתו השרים והפחות ויעבור בתוך רחוב היהודים וגם מרקוס בתוכם, וימהרו היהודים והודיעו לראשי הכניסיות ולחכמיו לאמר הנה המלך עובר בשוק, ויקומו חכמי הקהלות ודייניהם וכל העם אשר אתם ויוציאו התיקים הריקים כמנהגם מעוטפים ברקמה זהב וכסף ויברכו את המלך בקול דם ויענו כל העם ויאמרו אמן. וילך המלך לדרכו בשלום. ויהי לעת ערב כשבת המלך על כסאו ויאמרו כל השרים והסגנים כמה נכבד אדוננו המלך בעיני היהודים שיוציאים לפניו בספרי תורתם להשתחות לפניו ולברכו. ויען מרקוס הרשע ויאמר לפני המלך והשרים חלילה ליהודים להוציא ספרי תורתם לפני המלך ורק תיקים ריקים מוציאים לפני אדוני המלך;

כשמוע המלך ושריו הדברים האלה חרה אפם עד מות ויאמר המלך מה לעשות ביהודים החטאים והמורדים בכבודי לרמות אותי? ויענו חכמיו ושריו אם על המלך טוב, יכתב לאבדם ויחתום בטבעת המלך כי כתב אשר נכתב ונחתם בטבעת המלך אין להשיב. ויקראו סופרי המלך בחודש החמישי הוא חודש שבט ששה עשר בו ויכתבו על היהודים כרצונם. ויהי בבקר החליטו לצאת לרחוב היהודים פתאום עם המלך וכאשר יצאו היהודים לקראתם עם ספרי תורה יפתחו אותם לראות אם נכון הדבר שאמר מרקוס הרשע יש"ו, מיד נקום עליהם אחוזי חרב מלומדי מלחמה איש חרבו על ירכו ונהרוג כולם כאחד תוך הרחוב שלהם, ובית תפלתם נשרוף באש, וטפם ונשיהם נקח לנו לעבדים ולשפחות ושללם יבא אל גנוי המלך. וייטב הדבר בעיני המלך והשרים לעשות כן ויכתב ויחתם בטבעת המלך;

בלילה ההוא נדדה שנת שמש העיר שמו אפרים ברוך, והאיש ההוא איש תם וישר ירא אלהים וסר מרע. וירא והנה איש נכבד בעל שער ועור אזור במתניו איש פקיד על כל בשורות טובות ומראהו כמראה איש אלהים נורא מאד אליהו הנביא ז"ל ויקיץ אותו משנתו ויאמר לו מה לך נרדם קום מהרה חושה אל תעמוד, לך לכל בתי כניסיות ומלא התיקים הריקים בספרי תורה ושמור נפשך מאד פן תגיד הדבר הזה לשום אדם כי מות תמות ודמך בראשך. ויקם האיש אפרים ברוך ויעש כאשר צוהו המבשר וחזר ושכב על מטתו וערבה שנתו. וככל החזיות אשר ראה אפרים ברוך ראו כל שמשי בתי הכנסת שתיים עשרה כלילה ההוא וכולם עשו כנוי ולא הגידו לזולתם כאשר צום איש המבשר וכל אחד חשב בעיניו רק הוא לבדו ראה המראה הזה והדבר היה פלא בעיניהם;

ויהי בבוקר 17 בשבט שנת 13 למלך סראגוסנוס יצא המלך וכל שריו ומנהיגיו ויועציו גם חכמיו ויעברו פתאום דרך שוק היהודים ומרקוס הרשע יש"ו הולך לימין המלך וכל חיל המלך הולכים אחריהם מזויינים בכל כלי מלחמה וכשלושת אלפים נערי המלך כולם אחוזי חרב איש חרבו על ירכו לעשות ביהודים כרצונם. היהודים בראותם המלך ושריו הלכו בחפזה והוציאו ספרי תורה לברך המלך כמנהגם, וכשהגיעו לפני המלך אמר להם המלך רצוני לפתוח כל הספרי תורה

ולראות תורת משה אשר אתם מברכים אותי בשמו. ויהי כשמעם הרב והדיינים הדברים האלה ויצא לבם ויחרדו וימס לבם ויאמרו מה זאת עשה אלהים לנו. הם לא ידעו מה עשה להם אלהים אלהי אבותם. מיד פתחו כל הספרים וימצאום מלאים בכל התורה כולה ובתחילת העמוד מתחיל הפסוק "ואף גם בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים ולא געלתים" וגו'. וכראות המלך שדברי שקר העידו עליהם ויברכם וישחרר אותם מן המס שלש שנים ונפרדו יחד בשלום. ויצו המלך לתלות מרקוס הרשע על העץ אשר זמם לעשות רעה ליהודים וישליכו נבלתו באשפה עד אכול הכלבים בשרו ואת עצמותיו שרפו באש. כן יאבדו כל אויביך ה' ;

על כן קיימו וקבלו היהודים עליהם ועל זרעם הנמצאים בעיר סראגוסנוס להיות עושים את יום 18 לחודש שבט בכל שנה ושנה הם ובניהם ובני בניהם עד עולם ששון ושמחה ויום טוב ומשלוח מנות איש לרעהו ומתנות לאביונים. ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר, כי מרקוס הרשע חשב על היהודים לאבדם ותשוב מחשבתו הרעה על ראשו ותלו אותו על העץ והיתה נבלתו לחיות הארץ.

כן יאבדו כל אויביך ה' ויקוים בנו מקרא שכתוב אם יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבצך ה' אלהיך ומשם יקחך והביאך אל הארץ אשר ירשו אבותיך ונאמר כי פדה ה' את יעקב וגאלו מיד חזק ממנו. אז תשמח בתולה במחול ובחורים וזקנים יחדיו והפכתי אבלם לששון ונחמתים ושמחתים מיגונם. ונאמר כל כלי יוצר עליך לא יצלח וכל לשון תקום אתך למשפט תרשיעי זאת נחלת עבדי ה' וצדקתם מאתי נאם ה' ;

ברוך אפרים ברוך. ארור מרקוס הרשע. ארורים הרשעים. ברוכים כל ישראל. וגם אליהו הנביא זכור לטוב ;

וכמו שעשה השי"ת עמהם נס גדול כן יעשה עמנו נסים ונפלאות אכי"ר ;

סימן י"ב חטאו של צדיק

רבי ישעיה הרוויץ הוא השל"ה הקדוש מחבר שני לוחות הברית; גמר בלבו לעלות לארצנו הקדושה כדי שיהיה קרוב לשכינה וילמד תורה מתוך קדושה וטהרה. בימים ההם לא היה מסלת ברזל בארץ והיו נוסעים בעגלות סוסים עד אצטמבול היא בירת התורכים ומשם היו הולכים באוניות עד יפו היא שער הארץ שבועות וירחים. והרבה תלאות וסכנות היו כרוכות בנסיעה ורק אנשים גדולי אמונה ואמיצי לב קבלו על עצמן ענויי הדרך האלה כדי לבוא לארץ ישראל. במשך עשר שנים ומעלה קבץ השל"ה כספים להוצאות הדרך ולמחיתו בארץ כי בזמן ההוא לא היה היכולת להשתכר בארץ ישראל אפילו פרוטה אחת וגם אמר ליסד ישיבה בירושלים להיות לומדים בה תורה וקבלה. כשהגיעה שעת הנסיעה קנה לו סוס ועגלה קטנה והעגלון לקח לו שוחט עירו שהיה איש כשר וישר ירא אלהים ואלמן מאשתו וגם בנים לא היו לו וגם ימצא אותו לשוחט בדרך לימי השבתות והמועדים. וכדי שיהיה בטוח מן הגנבים בדרך עשה את מוט העגלה נבוב ונתן בו כל הכסף וסתם את פי המוט שלא יהא ניכר כלל ונסעו שניהם יחד מעיר לעיר ומן קהלה לקהלה. ובכל מקום שעברו יצאו חשובי העיר להקביל פניהם בכבוד ובאהבה, כי שם השל"ה הקדוש הולך לפניו. והעשירים היו מכבדים אותם בהונם בידם הרחבה ובוזה היו מתפרנסים בדרך בשופע ולא נגעו במטמון הטמון במוט העגלה, ואיש זולתם לא ידע מזה והשל"ה שמח שהכסף נשמר בשלימותו. וכה אמר להשוחט הנלוה עמו אם יזכנו השי"ת ויגיע כספנו בשלום לארצנו הקדושה ת"ו יכלכל אותנו כל ימי חיינו וגם הישיבה שאיסד בעה"ו;

כשהגיעו לסטמבול לא היה להם עוד צורך בסוס ובעגלה שמכאן עליהם להפליג באניה והחליטו למוכרם. ולפני שהוציאם למכירה פתח השל"ה המוט להוציא מתוכו הכסף וימצא המוט ריק אין בו אפילו פרוטה אחת. הגאון השל"ה נבהל מאד ואחז בשערות ראשו וצווח אוי לי, הכסף איננו ואנה אני בא ואיך אגיע לארצנו הקדושה. אבל אני אשם שלקחתי בדרך מתנת בשר ודם בשעה שהיה לי רב, אוי לי ואבוי לי ואני בעיר נכריה. כשנח מעט מצערו התחיל מהרהר מי יכול להוציא הכסף מתוך המוט? כי איש זולתי וזולת השוחט אף אחד לא ידע במטמון. התחיל הופך

ומתהפך בדבר עד שגמר בלבו שהשוחט הוא שגנב הכסף. אמנם אדם כשר וישר היה בעירו, אך אולי תאות הממון העבירתו על דעתו ודתו ושלח ידו במטמון. קרא השוחט לחדרו בבית המלון וסגר הדלת ויאמר לו התודה כי אתה לקחת הכסף מתוך המוט נלא, אגלה קלונך. נבהל השוחט מדברי הגאון ונשבע בכל קדשי ישראל שאינו יודע מאומה מן הנעשה. ולא האמין לו השל"ה ודיבר אתו רכות וקשות שיודה על עונו ויחזיר הממון, והשוחט עומד בדבריו ומוסיף שבועה על שבועה שידינו נקיות מהעון זה. גברה ביניהם המחלוקת עד שהתחילו לצעוק בקול רם והקול נשמע בבית המלון. וכששמעו דברי השל"ה, פנו להשוחט בתוכחות מוסר להתודות על עונו והשוחט עומד בדבריו: לא ידעתי ולא לקחתי. אמרו להשל"ה להגיש דבריו למשפט ושם יתודה וגם הכסף יחזיר. השל"ה הקדוש לא רצה למסור דינו לעכו"ם רק לבית דין ישראל, אך באותה שעה היה שוטר נוכח ומסר הרברים למלכות ומיד באו שוטרים ולקחו השוחט ונתנוהו במאסר עד יום המשפט. אך בסטמבר'ל היה משפט הגנבים חמור מאוד ובפרט למי שמעל באדונו ולכך יצא דינו של השוחט למיתה;

כששמע השל"ה כי בגללו יומת השוחט בארץ נכריה מרה עליו נפשו מאד והלך לעשירי העדה והפיל תחנתו לפנייהם לחוס ולהציל השוחט מן המות. נשאו העשירים פני השל"ה הקדוש והשתדלו אצל הממשלה במתנות שוחד להחליף לו העונש בחתיכת אבר מאבריו. נתנו העשירים סכום כסף בידי השל"ה ומיהרו לשלוח אותו באניה לארץ הקודש כדי שלא יראה ברעה אשר מצאה השוחט בעטיו. נסע השל"ה ז"ל לדרכו מדוכה מן המאורע והשוחט נשאר בבית הסוהר מחכה לעונשו והוא בוכה ונשבע בכל קדשי ישראל שידי לא היתה במעל ואינו יודע כלום.

לאחר ימים אחדים באו עוברי אורח לסטמבר'ל וסיפרו שמצאו מטבעות כסף וזהב אחדים בדרך המלך. הגיעה השמועה לממשלה בקשו ומצאו כי במרחק כמה מילים מפוזרים בדרך כמה מטבעות כסף וזהב באותו דרך שעבר בה השל"ה בהעגלה שלו. בדקו יפה המוט של העגלה ומצאו שהמוט נסדק מהחום וטלטול העגלה ונפלו המטבעות עד שלא נותר אחד. יצא השוחט לחופש רק תנוך אונו השמאלית כרתו לאות האשמה שהוטלה עליו. בקשו להודיע להשל"ה הקדוש ז"ל אך הוא

כבר נסע. נשאר השוחט באצטמבויל בעירום ובחוסר כל ולא ידע מה יעשה להחיות נפשו והיה מחזר ברחובות העיר אולי תזדמן לו עבודה כל שהיא לחיות ולא מצא.

יום אחד עבר על חנות של מעשה ארג. עמד והסתכל בחנות המפוארת וראה שמתלחשים עליו שהוא גנב וזה יוכיח כריתת אזנו. הוא לא שם לב לדבריהם וכשהיה עומד, ראה שהחנונית עושה חשבון עם סוחר אחד וטעתה בחשבונה בסכום אלף זהובים. מיד נכנס לחנות והסביר לה כל הענין ונתנה לו תודה ושאלה אותו מאיפה הוא בא ואיך ענין כריתת אזנו והוא סיפר לה כל הענין מתחילה ועד סוף; החנונית רחמה עליו והציעה לו להיות עובד אצלה בחנות ותתן לו דמי כיס ויאכל על שלחנה ואם יהיה גבר מוצלח במלאכתו תוסיף לו עוד במשכורת. מיד התחיל השוחט בעבודה ובינתים למד דרכי המסחר והיה זריז וישר והקונים אהבוהו וכבדו אותו והעבודה הולכת ומשגשגת ובוזה גם בעלת הבית נתנה לו משכורת מלאה ונעשה בתור עוזר. והוא לא גבה לבו ולא רמו עיניו והיה קובע עתים לתורה ולתפלה וכיוצא וגמל חסד עם זולתו כפי יכולתו. כשראתה האשה שהוא איש משכיל בכל דרכיו אמרה לחסות בצל כנפיו כי היא היתה אלמנה וכששמע השוחט שמח בזה כי הוא הכיר האשה שהיא בעלת שכל ויראת אלהים ומתנהגת כנשים הכשרות ונתחתנו יחד וביום חתונתם חילקו מתנות רבות לעניים והזמינו נשיאי העדה ואישי הצבור והיו ששים ושמחים ועוסקים בדברי תורה עד עלות השחר;

השוחט נעשה לאדוני הבית והחנות הגדולה ולא שכח אלהים שהרימו מאשפות והיתה ידו פתוחה לכל עני ואיש מצוק וביותר לעניים הבאים מחוץ לעיר כי ידע את נפש הגר בארץ נכריה. וברוב הימים קראו לו הגביר המרום הנדיב והיו מתברכים בו קרובים ורחוקים. השל"ה הקדוש הגיע לירושלים ת"ו ושם קבלוהו בכבוד גדול והיה יושב ועוסק בתורה ובמעשים טובים וגם יסד ישיבה והיו לומדים שם בחורים עניים ועשו חיל בתורה. לא עברו 3 שנים עד שהוציא השל"ה ז"ל כל הכסף שבידו וגם הישיבה עמדה להסגר מאין כסף לכלכל את לומדיה ואז גברה המצוקה בירושלים ולא היה יכול לקיים התורה אפילו מעוני כי שנת בצורת היתה והיוקרא יאמיר ולא היה בידי יהודי ירושלים לקנות לחם ומים והיו רבים עטופים ברעב ברחובות העיר. השל"ה לא היה יכול לראות צרת עם ישראל אסף כל נכבדי העיר ומנהלי הצדקה לטכס עצה. נמנו וגמרו לשלוח איש בעל שם טוב להרצות לאנשי

הגולה לעורר רחמים בלב אחינו בני ישראל לבוא לעזרת לומדי התורה בארצנו הקדושה. ובחרו בהשל"ה שיהא שליח לדבר מצוה זו כי שמו הטוב ישפיע על לבות נדיבי העם יושבי הגולה לתרום בעין יפה;

יצא השל"ה מירושלים ת"ו לארצות הגולה ובדרכו הגיע לצטמבו"ל יומים לפני הפסח. כשבא לבית הכנסת ראהו הגביר המפורסם (השוחט מודענו) והכירו, אבל השל"ה לא הכירו כי העושר שינה פני השוחט, ולבושו הנאה עשהו לאחד הנסיכים. השוחט שלח שמשו להזמין את השל"ה לביתו לחוג עמו חג הפסח וכך היה. בליל פסח צוה הגביר העשיר לערוך בביתו שני שלחנות אחד לו ולבני ביתו האורחים ואחד להשל"ה. והשולחנות היו ערוכות בכלי כסף זהב ובדולח ויין משובח לארבע כוסות ופירות ומגדנות הכל כיד ה' הטובה עליו גם מטות ומצעות יקרים משי לבן. השל"ה חשב בלבו ודאי שבעל הבית חושש שאני מתבייש לאכול עם בני ביתו כאורח עני ולכן שם לי שולחן לבדי שאהיה אדון לעצמי והוא נוהג בי כאחד מאצילי ארץ, אך הוא לא ידע שהכל בכוונה מן בעל הבית כדי שלא יסתכל בו ויכירונו. ושניהם היו שמחים, הרב שמח שזכה לעשות החג כחקתו ותקוה בלבו שאחרי החג יקבל ממנו נדבה הגונה בשביל עניי ירושלים, והבעל הבית היה שמח על הזכות שנפל בחלקו לארח בביתו איש נודע וקדוש כמו השל"ה;

אחרי תום הסדר כהלכתו הלכו האורחים ובני הבית לישון ואור הנרות כהו כי מעטו. בא הגביר בעל הבית ודבר עם הרב בדבר הלכה. שמח השל"ה ונתן הודאה להשי"ת שהזמינו בביתו של תלמיד חכם. כשהגיע חצי הלילה אמר הבעל הבית: עכשיו אחרנו לשבת עתה יואיל כבודו ללכת אחרי ואביאנו אל החדר שפניתי לכבודו. הוליך בעל הבית את אורחו דרך פרוזדורים ומסדרונות מפוארים עד שהביאו אל חדר מופרש בירכתי הבית. פתחו החדר. נכנס הרב ואחריו בעל הבית. השל"ה תמה בשביל מה נכנס בעל הבית עמו. שוב הרגיע רוחו ואמר אולי רצונו לראות אם הכל בסדר אבל כמה גדל תמהונו בראותו בעל הבית סוגר אחריו הדלת במפתח ולקח המפתח בכיסו. ומיד עמד בעל הבית וקרא בקול אמור ודוי בטרם תמות. נבהל הגאון ושאל ברתת: מה זה ומה רעה עשיתי? ענה בעל הבית אני הוא השוחט שהייתי העגלון שלך והוצאת עלי שם רע שגנבתי ממנוך והנך רואה תנוך

אזני שכרתו לי השופטים. ואני לא נגעתי בממונך ואתה התעללת בי והבאת עלי אימת מות ויסוריך שאין בן אדם יכול לעמוד בהם;

התבונן השל"ה בפניו והכירו ומיד פרש כפיו לבעל הבית וקרא. חוסה עלי ואל תמיתני כי בצרה גדולה הייתי והשי"ת נתן בלבי החשד הנורא אך גם אני לא הלשנתי עליך למלכות ורק הדבר נודע לממשלה במקרה. השיבו בעל הבית לחנם תצטדק. עיניך הרואות כי ברכני אלהים בעושר וכבוד תגמול להיסוריך שסבלתי על לא חמס בכפי. ואלו היית צדיק חסיד וקדוש כמו שיחשבוך רבים לא היית נכשל בחטא זה להביא על איש נקי משפט מות ורק בחמלת ה' עלי נצלתי ממות. כי אין הקב"ה מביא תקלה אפילו על ידי בהמתן של צדיקים ורק מגלגלין חובה על ידי חייב. נסה השל"ה לעורר רחמי בעל הבית, אך כעסו של הגביר הולך וסוער ויצעק עליו: כלה דבריך והתודה, ואם לאו, אשחטך בלי ודוי. כשראה השל"ה שכלתה אליו הרעה ואין פתח של הצלה עמד בקרן זוית והתפלל בלב קרוע מלא רתת וקרא הודוי עד תומו. אחרי כן התפלל לשלום ישראל וגם בעד האיש העומד להרגו התפלל וכה אמר: רבוננו של עולם יהי רצון מלפניך שתהא מיתתי כפרה על כל עונותי ועל כל עוונות בית ישראל וגם ללוקח נפשי תסלח ברוב חסדיך;

כשגמר השל"ה ודוי ותפלתו עקרו בעל הבית והניחו על המטה ולקח הסכין לשחטו. עצם השל"ה עיניו וקרא בכוונה עצומה שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד. בעל הבית העביר הסכין על צואר הרב פעם ושתיים אך לא חוד הסכין העביר על צוארו רק הגב של הסכין. ומיד קרא בקול גדול הנה סר עונך וחטאתך תכופר. מהר התיר כבלי אסוריו והעמידו על רגליו ויאמר לו עתה קום רבי וקדושי. הבאתי עליך מר המות כמו שהרגשתי אני אחרי המשפט כדי שתתנקה מחטאך הגדול הזה אשר נכשלת בו. אמרתי איך יבא צדיק וקדוש כמוך ביום הדין לפני מלכו של עולם ובידו עוון כבוד כזה? ועתה סלח לי רבי, נר ישראל וקדושו, כגודל חסדך. ענה לו השל"ה ויאמר לא אתה ידידי שחטאת, אלא אני שחטאתי לך והבאתי עליך רעה רבה ואלהים פדך ממות ואתה סלח לעוני כי רב הוא. נפלו איש על צואר אחיו ובכו שניהם. כל ימי החג ישב השל"ה בבית הגביר בכבודו של עולם וכאסרו חג נתן על ידו סכום גדול בשביל עניי ארץ ישראל והישיבה ושלחו מביתו בכבוד גדול;

כשחזר השל"ה הקדוש ממסעיו לירושלים הרבה לעסוק בתורה ובמצות ושם כתב ספרו שני לוחות הברית וקבע את הודוי ליד הלכות פסח לזכר המאורע. ואהבה רבה היתה בינו ובין הגביר הנדיב מסטנבול ואגרות שלום הריצו איש לרעהו. והנדיב הרבה לעשות צדקה בארץ והיה מחויק בעניי ארץ ישראל ובכל חכמיה כל ימי חייו;

סימן י"ג

מעשה של רבי אברהם בן עזרה זיע"א

בעיר רומי נגזרה גזירה על קהלת היהודים שבכל שנה חייבים למסור לידי הנוצרים יהודי אחד בשבוע שלפני חג הפסח. הגזירה זאת נמשכה לכמה שנים וכל תחבולות היהודים לבטלה לא עלה בידם כלום. כשיגיע השבוע הזה, היו מפילים גורל על הבחורים, והבחור שנלכד בגורל היה נמסר כקרבן בידי הנכרים. והם היו נותנים אותו בתוך חבית גדולה של עץ ועושים מסמרים של ברזל בחבית וחודי המסמרים יוצאים לחלל החבית מבפנים לתוך החבית ומכניסים בה הבחור היהודי הזה וסותמין אותה יפה ואחר כך יגלגלו החבית בכל רחובות העיר בקול זמרה עד שבשרו נעשה ככברה ותצא נשמתו ביסורים קשים ומרים הרחמן יצילנו אמן;

היהודים בקשו לתת מתנות כופר נפש אך לא רצו לקבל רק הקרבן. שנה אחת נפל הגורל על בחור אחד שהיה מועמד להתחתן באותו שבוע שלפני החג ובשעת הפלת הגורל כבר היה הכל מוכן לסעודת החתונה וכבר הזמין הקרואים להשתתף בשמחתו. כל הקהל היו בצער גדול ובאבל כבד על החתן הזה והיתה בכיה וזעקה סוערת עד שעלתה זעקתם השמימה ואפילו מצות ויין לפסח לא הכינו מרוב צער ודאגה.

במקרה וברצון הבורא נזדמן אז ובא לרומי רבי אברהם בן עזרא וכשבא לעיר וראה הצעקה והצער. שאל על פשר דבר וספרו לו כל הגזירה. ויען הראב"ע אל תראגו ותשועת ה' כהרף עין ואל תתיראו מסרו אותי בידי הנכרים והחתן הכניסו לחופה עם בת זוגו שהזמינו לו מן השמים. תשובת הקהל היתה: איך נתאכזר עליך ואתה אורח נוטה ללון אצלנו איך נעשה עמך התועבה הזאת לתתך טרף בידי חיות רעות?

אמר להם ה' ילחם לכם ואתם תחרישון, ואני הולך בעצת השי"ת. שמעו דבריו ומסרוהו בידי הרשעים. והם מיד נטלוהו והביאו אותו תחילה לבית יראתם, כדי שכל העם יצחקו עליו, שכן היה המנהג בידיהם. ושאלו אותו מה חפצו לפני מותו, שכן היה דרכם לשאול מן היוצא ליהרג מה בקשתו האחרונה. אמר להם הראב"ע: הביאו לי קערה ודלי לרחוץ רגלי. מיד הביאו לו קערה ריקה ודלי ריק. צוה על אחד מן הפסילים שהיו עומדים שם בכותלים והם מעץ ואבן כסף וזהב ואמר לו: לך הביא לי מים בדלי הזה. ואפילו שהם אבן דומם עשה הראב"ע שמות הקודש והפסילים התנועעו, ומיד הביא לו מים בדלי. צוה על פסל אחר: לך וחמם לי המים על האש, כדי שיהיו יפים לרחיצה. מיד רץ הפסל עם הדלי ולאחר רגעים אחדים חזר והעמיד לפניו דלי מים חמים וחזר למקומו. אחרי כן צוה על פסל שלישי: בא חלוץ לי נעלי, מיד רץ הפסל כרע על ברכיו וחלץ לו מנעליו וחזר למקומו. צוה על הפסל הרביעי הגדול שבהם ואמר לו: בא רחץ לי רגלי במים ואחר כך תשתה המים. רק הזיז הפסל רגליו ובקש ללכת וראו כל הנוכחים ונפלה עליהם יראה ואימה גדולה וגעו כולם בבכיה ואמרו איך נראה קדושנו הולך לרחוץ רגלי יהודי וישתה המים שלהם? התחננו להראב"ע שיותר על בקשתו זאת ולא רצה עד שהבטיחו לו לבטל הגזירה הרעה ולא הסכים להם רק עד שכתבו בחוקותיהם ובנימוסיהם וחתמו לעיניו בחותמת המלכות שלא ישובו לעולם לחדש גזירה הזאת.

ובכך ניצול הראב"ע מידיהם והציל כמה וכמה נפשות מישראל ממיתה משונה. ואותו היום עושים היהודים של רומה יום טוב בכל שנה לפני חג הפסח;

סימן י"ד

עוד מעשה של רבי אברהם בן עזרה זיע"א

פעם אחת בא הראב"ע ז"ל לעיר רחוקה שאינם מכירים אותו בערב שבת לבוש בגדים קרועים ומטולאים כדל והלך וישב על האבן ברחוב היהודים מחכה למי שיזמין אותו לביתו, אך עברו כמה שעות ואף אחד לא אסף אותו הביתה. סמוך לחשיכה עבר זקן אחד ראהו יושב, שאלו: האם יהודי אתה? השיבו: ברוך ה', יהודי אני, ונכרי בעיר הזאת, והיום רד ואין איש אוספני לביתו. אמר לו הזקן: רצונך לבוא

לביתי ותגלגל עמי במה שחנני הקב"ה לי ולבני ביתי? השיבו הראב"ע גם ברוך תהיה. בסעודת הלילה עשו קידוש וישבו לאכול. כאשר גמרו הסעודה אמר הראב"ע לבעל הבית: יש עוד תבשיל בבית? השיב לו יש עוד תבשיל עוף מבושל לכבוד סעודת מחר. אמר לו: חייך נאכלנו הלילה לכבוד שבת ומחר יעשה למען שמו. אמר בעל הבית לאשתו שתביא האוכל, אבל היא סירבה בתשובה: מה נאכל מחר יום שבת. אך היות שהאורח מצא חן בעיני בעל הבית, לחץ על אשתו להביא והשתכנעה והביאה האוכל על השולחן ואכלוהו כולו. חזר הראב"ע ושאל בעל הבית: אם יש לך עוד תבשיל? ענה לו בעל הבית: יש לי עוד תבשיל בשביל סעודה שלישית. אמר לו הראב"ע: תביא נאכל אותו עכשיו ומחר יעשה למען שמו. אשת בעל הבית שומעת ומתרגזת ומצטערת ואמרה לבעלה: ראה הבאת לי הזולל הזה שרוצה לאכול כל המוכן ליום שבת ומחר נשאר בתענית? השיב לה הראב"ע אל תיראי בתי, מחר ימלא ה' מחסורנו. וכזה השתכנעה האשה והביאה התבשיל המוכן לסעודה שלישית ואכלוהו ביחד;

למחר קם הראב"ע בהשכמה והלך לבית הכנסת, עלה וישב במקומו של הרב של הקהלה שעדיין לא בא. כשהתחילו הצבור לבא וראו קבצן זר יושב במקום הרב, גערו בו לזוז ממקום זה למקום אחר, אך הוא באתח לא שמע אליהם ולא זז ממקומו. כשבא הרב המקומי, קמו כל הקהל לכבודו והוא לא נע ולא זע. פרנסי הקהל תפסו אותו לדחותו בכח וגם חרפוהו בכל מיני חירופים, עד שהרב אמר להם הרפו ממנו, עיניכם הרואות שהוא שוטה חסר דעת. נשאר יושב כל זמן תפלת שחרית, והרב עומד ליד ארון הקודש. לפני הוצאת ספר תורה עמד הראב"ע ועלה על הבימה והתחיל לדרוש ופתח הנושא בענין זה שאמר עליו כבוד הרב שהוא שוטה וחסר דעת והפליג בדרשתו והשמיע חידושים נפלאים, שלא שמעתם און מעולם עד שהרב וכל הקהל היו אחוזי תמהון מגודל חכמתו ודברי אלהים חיים היוצאים מפיו. אז קמו כולם נשקו ידיו ורגליו ובקשו ממנו סליחה ומחל להם. אחר התפלה הפצירו בו הרב וראשי העדה שילך עמהם לסעוד על שלחנם ולא רצה ואמר להם: הזקן הזה הוא שאספני אמש לביתו לפני שהכיר אותי ואת תורתו, לכן אשב רק אצלו ולא אחליפנו באכסנאי אחר, וחזר עם הזקן הביתה. ואחריו שלחו הרב וראשי העדה משאת נפשם בשר ודגים ופסטרייל ודגים וכל מיני אוכל טוב עד שנמלא הבית של הזקן בעל הבית והיה לו מספיק למאות אנשים לכמה סעודות.

בתוך הסעודה. אמר הראב"ע לבעל הבית הלא אמרתי לכם אל תיראו והשי"ת ימלא חסרונו. ואשת הזקן התביישה על שסרבה אמש להביא לו כל מה שבקש. ויאמר לה הרב לא להתבייש כי יום שבת הוא לה' ויום מכובד בואו להתענג ביין טוב ובשר עם דגים והיה מזמר לכבוד השבת עד שכל הבית נתמלא שמחה ואורה וכולם הצטרפו עמו בזמירות של שבת;

סימן ט"ו

עוד מעשה של רבי אברהם בן עזרה זיע"א

פעם אחת נסע הראב"ע לעיר אחת כעני מחזר על הפתחים. עמד בפתחו של עשיר גדול ובקש ממנו לארחו בביתו בשבת. אמר בעל הבית למשרתו: הכניס אותו, אך כשראה דלותו ושפלותו ומראהו, צוה שיערוך לו סעודתו על הספסל בפנת החדר והוא ובני ביתו ישבו על שלחן ערוך בכלים נאים. אמר הראב"ע בלבו: לפני כמה שנים באתי להעשיר הזה עם מלבושים נאים והוא כיבד אותי כמו שצריך. עכשיו זלזל בי מטעם שבגדי מטולאים. בזה אני מרגיש שהעשיר הזה אינו מכבד בעלי תורה רק בעלי עושר, ולכן נהוץ לי ללמדו לקח טוב כדי שיפקח עיניו איך לרדת לתכונת האדם ולא למראהו החיצוני.

להעשיר יש בת יחידה שהגיעה לפרקה והיה תמיד שואל ודורש אולי ימצא לה איזה שידוך עם איש חכם ובעל תורה. כשבא אצלו הראב"ע ועשה אצלו השבת, אחרי השבת כשרצה להפרד ממנו, קרא לו העשיר ויאמר לו: אתה נמצא בין הבריות אפשר שיזדמן לפניך איזה שידוך הגון בשביל בתי יחידתי והוא יירש כל עושרי. ענה לו הראב"ע: מהשם יצא הדבר ואתה כוונת יפה. מכיר אני חכם אחד אין כמותו בחכמה וביראת שמים בריא בגוף ובנשמה והוא גר לא רחוק מהעיר הזאת. אמר לו העשיר הביאהו אלי ואני אחזיק לך טובה מרובה וגם שכרך לא אקפח. הלך הראב"ע לדרכו ויפגע בדרך בן אדם בריא ובעל קומה עומד וחוצב בדקר. אמר לו: שמעני בחור יפה עינים, בא עמי ואשיאך בת יחידה של עשיר גדול ואורישך כל נכסיו, אך בתנאי שתשמור עצמך שלא לדבר דברים. רק הכל יהיה בקצרה וגם לא תגלה שאתה עובד בחקלאות. שמח האיש ויאמר להראב"ע אם תגמלני הטובה

הזאת, אגמלך בכפלים ורצונך אשמור. ויפקד עליו הראב"ע: תלך ללבוש בגדי שבת ונלך יחד, וכן היה. ויאמר הראב"ע להעשיר: תדע לך כמה יגיעות יגעתי וכמה טרחות טרחתי עד שמצאתי לך הבחור התורני הזה וגם הבחור הזה עשה אתי טובה ולקחני להיות משרתו ואני עכשיו מדבר אתך בשמו שהוא מבקש ליחד לו חדר נפרד ובו ישב ויתבודד כי אינו סובל רעש בני אדם המטרידים אותו בדברי הבאי וגם עם בעלי תורה דבריו קצרים ואם יבואו איזה חכמים לתהות על קנקנו, לא ידברו אתו רק יכתבו דבריהם על פיסת נייר, ואני אמסור אותה אליו החדרה והוא יסביר להם תשובתו בכתב כי כן דרכו בקודש מכמה שנים;

העשיר שמח הרבה בזה ומיד הכין לו חדר בודד והזמין הרבנים והריצו אליו קשיות עצומות והראב"ע היה מקבל מידם בכתב ידם ונכנס לחדר של החתן והיה כותב להם תירוץ נכון ומוציא להם החוצה ואומר להם זה מה שתרץ לכם מורי ורבי הגאון הגדול וכולם היו משתוממים מעוצם חכמתו ומן מתק לשונו. יום אחד הפצירו בו שיצא לבית כנסת וידרוש ברבים והוא סירב בזה, אך הם הפצירו בו יותר מדאי ומיד יצא אל פתח הבית ואמר להם שלשה פעמים "פיקא. פיקא. פיקא." ויתמהו איש לרעהו על מה דבריו ירמזון ויען להם ראב"ע: אין אתם יכולים לרדת לעומק דבריו ודעו לכם כי בשלשת מלים הללו החכימנו סוד גדול ונורא והנני מבאר לכם סוד דבריו ועמד ודרש לפניהם דרשה עצומה ועמוקה מתוקה מדבש ונופת צופים. שמעו החכמים דבריו ומלאו פיהם תהלתו, והעשיר שמח הרבה על המציאה שמצא בהיסח הדעת ומיד השיא לו בתו ועשה משתה לכל בני העיר.

בבקר ראב"ע התחמק ויצא מהעיר ומיד נתגלה קלונו של החתן שהוא עם הארץ גמור ואפילו ריח של תורה אין בו ואפילו האותיות אינו יודע. העשיר היה שרוי בצער בוכה וצועק אוי לי שנתתי בתי יחידתי לעם הארץ ומי יוציאני מהצרה הזאת שהביא עלי הקבצן הזה? אחר חודש ימים חזר הראב"ע לבית של העשיר מיד התנפל עליו העשיר מה עשיתי לך כי רמיתנו, האם זה חסדך במה שהאכלתי אותך מלחמי וייני? אכן אתה הוא החכם ואתה הוא היית מתרץ כל הקושיות. ויען הראב"ע ז"ל: יען ראיתי שאתה לא מכבד בעלי החכמה והתורה רק למי שהוא מלובש יפה ולכן כשנתארחתי אצלך לפני כמה שנים והייתי מלובש בתלבושת

מכובדת גם אתה כיבדת אותי ואילו בחודשים שעברו שבאתי אליך בבגדים מטולאים זלזלת בי ולכך עכשיו טול מה שבחרת;

ויען העשיר נענית ליך. מחול לי רק תן לי עצה איך אפשר להשתחרר מהחתן הגולם הזה. אני אבטיח לך כי מהיום והלאה אכבד כל בני אדם העניים והאביונים. מיד נענה לו ראב"ע ואמר לו: אני אשחרר אותך מהחתן הזה. מיד קרא הראב"ע לחתן ודיבר אתו בינו לבינו ויאמר לו: רציתי לגלות לך כי אשתך חולה במחלת הנפילה ובעיני ראיתי שנפלה לבור ריק ולולי שאני העליתי אותה, היתה מתה (כוונת הרב ברורה שהיא נפלה בחלק חתן עם הארץ בור ריק שאינו יודע כלום ועלולה להסתכן בחייה מרוב צרתה לולי שעמד לה ראב"ע לגרש אותה מבעלה). החתן הבער לא הבין כוונתו האמתית וחשב שהדברים כפשוטן. ויען ויאמר לו: אדוני כל מה שתעשה בשבילי אני מקבל. אתה התחלת בטובה וגם תגמור בטובה. מיד הביא אותו לפני חמיו וחמותו ונתנו לו מנה יפה ונתן לאשתו גט פטורין כל אחד בא על מקומו בשלום.

והעשיר למד לקח טוב מכאן ולהבא שיכבד כל האורח שיבא לביתו בין דל בין עשיר;

סימן ט"ז

מעשה בעשיר אחד שהיתה לו בת יחידה

בעיר אחת היה אחד עשיר ולו בת יחידה שלמה במדות ובדעות וביופי. פעם אחת ביום שבת אמר הבעל לאשתו: הגיע הזמן להשיא בתנו היחידה ולבחור לה בחור טוב בריא ורענן, כי אנו אנשים זקנים ומה כחנו כי נייחל? אשתו הסכימה על ידו והצדיקה דבריו שכן הוא אמת. התחיל הבעל להציע שכדאי להשיא אותה עם בן אחרתו שהוא עשיר, ומדותיו נאות כי בצל החכמה בצל הכסף והבת תחיה חיים טובים ושקטים. אך אשתו באה נגדו שרוצה להשיא אותה עם בן אחיה האמנם שהוא איש עני, אבל איש למדן הוא. וכל אחד עמד על דעתו ולכך הוצרך העשיר לעשות מסיבה והזמין בה יחידי הצבור גם שני הבחורים הנז' הזמין אותם לסעודה.

אכלו ושתו. כשגמרו ורצו לחזור הביתה, עמד העשיר ובקש שישארו עוד ולהכנס לחדר עבור בירור ענין אחד, ומן השני בחורים בקש סליחה שיחזרו לשלום כי דבר צריך להיות בלתי נכחותם וכן היה. ומיד התחיל העשיר להסביר ליחידי הקהלה ענין ויכוח שיש לו בינו לבין אשתו בענין נישואי בתם היחידה ולכן הוא מבקש מהם עצה איך לפתור הבעיה זאת? תשובת פרנס הקהל היתה כך: ברור לנו ששני הבחורים הללו מגיע להם כבוד וערך מצד חכמתם ומעלתם ואין לנו אפשרות להכריע מי יזכה בבתך, אך עצה אחת ניעצך והוא תתן לכל בחור 200 אדומים ויסעו למרחקים לקנות סחורה ולעשות איזה עסק ומסחר, ומי שיצליח בעסקיו מן השמים הוכיחו שהיא בת זוגו. וייטב הדבר בעיני העשיר ובעיני אשתו ויפרדו מהם בשלום;

למחר העשיר קרא לשני הבחורים הנז' ויגד להם ההחלטה שלו ושל אשתו ולכן הוא נותן להם סכום כסף הנז' ומי שיצליח יזכה במקחו. ויצאו שניהם לנסוע לעיר הגדולה ויבואו לעיר והתחילו לחשוב מה לקנות ואיזה סחורה שיש בה רווחים ולבסוף בן אחות העשיר קנה בדים צמר ומשי דברים יקרים וימלא שק ולקח אותו בידו לבית המלון. אבל בן אחי האשה קנה רק אבנים טובות ומרגליות שכולם יכול להשיג אותם בכיסו וגם הוא הלך לבית מלון עם חברו. באותו בית מלון היו חברת מרעים ופושעים והתחילו לגלגל אתם מה יש להם ומה קנו וכיוצא והם גלו להם כל אחד מה קנה. ויהי בחצי הלילה בנפול תרדמה על אנשים היותם עייפים מנסיעות התנפלו הפושעים וגנבו כל האבנים טובות שיש בכיס של בן אחי האשה וגם מן השק של בן אחות העשיר לקחו איזה חתיכות בד כי לא יכלו לשאת אותם בידם מרוב גדלם ואריכותם. הבוקר אור ושניהם הרגישו מה שעבר עליהם, אך בן אחות העשיר היה שמח וטוב לב שכמעט הוא כבר זכה במקחו להתחתן עם בת העשיר אבל בן אחי האשה היה מצטמק ורע לו. בן אחות העשיר מיהר ללכת לחזור לעירו אך בן אחי האשה לא רצה בשום אופן לחזור ויפרדו איש מעל אחיו. כשהגיע בן אחות העשיר ובידו שק מלא בדים וישאלוהו איפה הבחור חברך ויען השומר אחי אנכי? לא ידעתי! וישמחו יחד הבחור עם דודו העשיר שזכה בבת אחותו. אך היות שעוד לא הגיע בן אחי האשה ולא נתברר מה נעשה לו לכן החליטו לחכות עוד ששה חודשים, ואם לא חזר בהצלחה, יתנו בתם לבחור זה לאשה;

הבחור בן אחי האשה יצא מהעיר והתחיל לנרוד מכפר לכפר ומעיר לעיר וירעב בדרך ולא מצא מה לאכול והתחיל לחפש עד שמצא אילן תפוחים נחמדים למראה ויקטוף תפוחים ויאכלם, ורק גמר לאכול ומיד נעשה מצורע כשלג ויבהל מאד ובמר נפשו הלך הלאה וימצא עוד אילן תפוחים ויקטוף גם ממנו ויאמר בלבו אוכל גם מזה ואמות ואנוח מהיסורים אלו, אך מה מאד נתפלא. כשגמר לאכול מצא עצמו בריא ורענן ונעשה כבריא חדשה והודה להשי"ת על חסדו הגדול. ויקח משני סוגי תפוחים בתרמילו ויאמר בלבו אולי יעזרו לי לעת צרה.

וילך ויבא העירה עיר הבירה ויראה שכל האנשים אבלים ומדוכים בצער רב וישאל על מה נעשה הדבר הזה ויענו ויאמרו: מתאבלים על מלכנו החסיד שנצטרע ולא מצאנו לו תרופה לא מן רופאי מזרח ולא מן רופאי מערב, וכולם נואשו מתרופתו ועל זה אנו מצטערים. ויען הבחור: הביאוני לבית המלך ואולי בעזרת השי"ת אמצא לו תרופה. ויקחוהו לבית המלך. נכנס הבחור ויאמר: ישגה שלומך אדוני המלך. המלך דיבר אתו מתחת המסוה שעל פניו: האם יש לאל ידך להושיעני מה שנלאו הרופאים להושיע? ויען הבחור: אולי יישר בעיני האלהים! מיד הלך הבחור לבית מרקחת ויחתוך חתיכות וכל חתיכה משח בדבש ויתן למלך. בתחילה נתן לו מהתפוח שגורם צרעת ומיד גברה אנחתו וכאבו של המלך. אחר זה נתן לו מהתפוח המרפא הצרעת ויערב למלך ויאורו עיניו, כי מצא עצמו בריא.

אולם המלך קרא להבחור: מה בקשתך עד חצי המלכות ותעש. ויען הבחור: אדוני המלך תחת חסותך יש מדינה אחת ובה גרים אבי ואמי אנשים עניים שלחני לעירי ותן לי איך לכלכל את שיבתם. ויאמר לו המלך ראה נתתיך שר ומושל עליה ויתן לו טבעתו וישם רביד זהב על צוארו וארבע מאות פרשים ליוו אותו בדרך. כששמעו אנשי העיר שהגיע אליהם שר חדש צעיר לימים יצאו לקראתו בכבוד גדול, והיהודים שלחו פרנס העיר ושבעה טובי העיר ללכת לקבל פניו ולהביא לו מנחה כלי זהב נאים ומתוקנים. כשהגיע השר לעיר וקבלו פניו, בא אליו פרנס העיר (אותו העשיר אבי הבחורה) ויאמר: אדוני השר רב החסד והרחמים יהודי עירנו מקדמים פניך בברכה ובתודה ומחלים פניך כי תואיל לקחת מנחתם מידם. מיד קבל המתנה והבטיח להם להתנהג אתם בחסד וברחמים. אך נשא את עיניו וירא אביו לבוש בגדים קרועים ויפנה ליחידי הקהלה ויאמר להם קחו המתנה זאת ותנו אותה לאותו

האיש המדוכה למלאת מחסורו. ועוד אני מבקש מכם אם תחוגו חג הנישואים לאיזה בחור יהודי תזמינו אותי לראות. ויען הפרנס (אבי הבחורה) השבוע הזה אני משיא בתי. וישמח השר ויאמר אם כן תזמינו אותי. ביום החתונה בא השר עם תלבושת יקרה ונכבדה וישב במקום שהכינו לו. ובהגיע שעת הקדושין עמד השר ואמר הקשיבו הקשיבו! הכלה זאת היושבת על הכסא מועדת לי אני בן דודה אשר נסעתי עם 200 אדומים לקנות בהם סחורה והיה התנאי הבחור שיצליח בסחורתו. לו תהיה לאשה. והנה עיניכם רואות מי משנינו שהצליח בסחורתו החתן הרכין ראשו ויצא לחוץ והוא עמד במקומו וקדש הכלה בשמחה, וכל הקהל היו שמחים וטובי לב על שזכו לראות שר העיר יהודי מתושבי העיר. אך יותר מכולם שמחו אביו ואמו העניים המדוכים ואם הכלה שמחה ואמרה זה היום שקיויתי לו. זה היום שקיויתי לו;

ס י מ ן י " ז

מעשה שקרה לרבינו מהרח"ו

מעשה שקרה לרבינו מהרח"ו זיע"א - כשהיה במרוקו, שלח אחריו המלך שמו "עבדלל'א אלדה'ר" ושאל אותו: מפני מה היהודים עד עכשיו בגלות? אמ"ל הרב ז"ל: אדוני המלך, העוון גרם. וישאל המלך: איזה עוון מיוחד גרם לכם את הגלות? אמ"ל: עוון שנאת חנם. המלך התרגז מאד על תשובה זאת ויבו בעיניו, שעוון כזה יהיה מצוי אצל היהודים במידה מרובה יותר מכל האומות, ומיד לקח מהרח"ו ז"ל ויתנהו במשמר. אחר חודשים שלח אחריו והוציאו ממאסר וכיבד אותו ויאמר לו: רק היום ביורתי שרברך הם צורקים על ידי מעשה שהיה. בני היחיד התחשק לו השבוע ללכת לצוד ציד, ובדרכו מצא איל, וירץ אחריו עד הלילה ולא השיגו, ומרוב הקור והגשם, שהיה יורד עליו לא היה בו כח לחזור הביתה וגם תעה בדרך וכל מה שביקש מכמה בתים להכניסו ללון אצלם בלילה, לא רצו לקבלו כלל. ולבסוף ראה אותו יהודי אחד, הביאו לביתו והחליף לו בגדים אחרים והביא לו תנור לחממו. והיתה לו כבשה אחת, שחטה לו ובישל לו אוכל טעים ויפה ונתן לו לאכול, ואכל ושבע ודשן, וישכב ויחם לו. למחרת חזרו יחד הוא והיהודי הזה ושמחתי היתה רבה, שדאגתי לחיי בני יחידי. וכאשר הסביר לי בני כל הטובה שעשה עמו היהודי

הזה, אמרתי ליהודי: כנגד הטובה הזאת, שעשה עם בני אני נותן לו כל הכפר שהוא דר בתוכו מתנה גמורה לחלוטין. השיב לי היהודי שאינו רוצה בזה. אמרתי לו: מה אתה רוצה עוד? אמר לי: אני רוצה רק דבר אחד והוא חביב עלי מכל הממון שיש בעולם, והוא יש יהודי אחר שיש לו חנות כנגדי ומוכר כמוני. רצוני רק להרוג אותו זאת השמחה שלי היחידה... מיד נוכחתי לדעת שכל מה שאמר כבודו צדק ואמת;

ובאותה שעה יצא מהרח"ו ז"ל ממרוקו ובא לעירנו דמשק יע"א;